

ZADARSKA ŽUPANIJA

Program gradnje sustava javnih navodnjavanja Zadarske županije

Program gradnje sustava javnih navodnjavanja Zadarske županije

1. Uvod

Zadarska županija pristupila je izradi Programa gradnje sustava javnih navodnjavanja sukladno odredbama članka 30. Zakona o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23), te odredbama članaka 3. i 6. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (NN 83/10). U skladu sa navedenim odredbama, slijedi plan gradnje sustava javnog navodnjavanja na području sliva Vranskog polja i jezera, podsustavi Malo blato i Gorčine.

2. Osnova za izradu Programa gradnje

Zakon o vodama (Narodne novine 66/19,84/21 i 47/23) članak 30. stavak 3. propisuje da se gradnja i održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave provodi prema programu koje donosi njezino predstavnička tijelo.

Člankom 3. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (Narodne novine 83/10 i 76/14), definiran je sadržaj Programa gradnje, koji donosi jedinica područne (regionalne) samouprave na temelju županijskog plana navodnjavanja, sadrži sljedeća poglavlja:

1. Uvod,
2. Osnova za izradu Programa gradnje,
3. Sliv Vranskog polja i jezera,
4. Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Gorčine,
5. Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Malo blato,
6. Pregled temeljnih legislativnih normi povezanih s projektima,
7. Usklađenost s legislativom,
8. Način financiranja izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja,
9. Zaključak.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske (17. 11. 2005.) prihvaćen je Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAPNAV) kao strateški dokument navodnjavanja na razini Države.

Na temelju Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem Zadarska županija je u suradnji s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Građevinsko - arhitektonskim fakultetom Sveučilišta u Splitu pristupila izradi Plana navodnjavanja za područje Zadarske županije koji je izrađen u srpnju 2006. godine, prihvaćen od strane Županijskog poglavarstva Zaključkom o prihvaćanju, Klasa: 325-01/04-01/25, Urbroj: 2198/1-03-07-56 od 04. travnja 2007. godine, te Novelacijom plana navodnjavanje Zadarske županije, izrađenog od strane VIA FACTUM d.o.o. iz Biograda na moru, svibanj 2019. godine.

Zadarskoj županiji pripada istočni dio ličko-krbavsko-pounskog prostora koji obuhvaća polja i kotline okružene padinama Velebita s južne strane, Ličkim sredogorjem sa zapadne i Plješevicom s istočne strane. Sjeveroistočna granica prema Bosni i Hercegovini slijedi uglavnom dolinu rijeke Une. Taj dio obilježava bogatstvo podzemne hidrogeomorfologije u porječjima rijeka ponornica. Od krških polja u ovoj županiji važnija su i poznatija Gračačko polje, V. i M. Popina i dr. Geološki se radi o paleozojskim (karbon, perm) i mezozojskim kompleksima (trijas, jura, kreda) karbonatnih stijena s manjim nalazištima barita. Niže zone ispunjene su debljim ili plićim naplavinama ili taložinama kvartarne

starosti (Gračačko polje, V. i M. Popina i dr.). Zadarska županija raspolaže s 216.172,7 ha poljoprivrednog zemljišta, a od toga je 86.938,1 ha ili oko 40 % pogodno za navodnjavanje, dok je trajno nepodobno za navodnjavanje 129.234,6 ha ili oko 60 %.

Od pogodnih tala za navodnjavanje, u prvom (I) razredu prioriteta nalazi se oko 78.085,6 ha ili 90 %, a u drugom (II) razredu prioriteta nalazi se preostalih oko 8.852,5 ha ili 10 % tala.

Tla II razreda prioriteta za navodnjavanje (8.852,5 ha), pored agromelioracija, zahtijevaju primjenu hidromelioracija. Najveći dio ovih tala nalazi se u najpoznatijim kraškim poljima županije: Rašinovac (970 ha), Babin Dub (328 ha), Kulsko-Korlatsko (2.086 ha), Benkovačko (728 ha), Kožlovačko-Morpolačko (3.091 ha), Vransko (4364 ha) i Žegarsko (270 ha).

Temeljni problem ovih tala koja ujedno čine i najveći potencijal zemljišta za razvoj poljoprivrede u Zadarskoj županiji, jest neuređeni vodo-zračni režim. Tijekom hladnog dijela godine većina ovih tala ugrožena je prisustvom suvišnih voda (slivnih, poplavnih, stagnirajućih površinskih, potpovršinskih i podzemnih), koje čine limitirajući faktor stabilne poljoprivredne proizvodnje na ovim površinama. Međutim, u toplom dijelu godine (VI, VII, VIII i IX mjesec) situacija se u potpunosti mijenja, pri čemu sada nedostatak vode u tlu čini temeljni limitirajući faktor poljoprivredne proizvodnje.

Uređenje ovih tala, posebice u uvjetima navodnjavanja, zahtjeva ovisno od konkretne pedološko-melioracijske problematike samog kraškog polja, primjenu većeg broja adekvatnih hidromelioracijskih zahvata, kao što su zaštita područja od vanjskih voda (slivnih i poplavnih), osnovnu i detaljnu odvodnju tala. Pored ovih mjera ova tla zahtijevaju i primjenu adekvatnih agromelioracijskih zahvata, agrarno-operacijskih zahvata (komasaciju), te zaštitu od erozije i opasnosti od sekundarnog zaslanjivanja. Kod uređenja poljoprivrednog zemljišta iz I i II razreda prioriteta za navodnjavanje mora se dakle polaziti od činjenice da je problematika njegovog uređenja vrlo kompleksna i različita od polja do polja. Pritom je potrebno voditi računa o planovima i perspektivama poljoprivredne proizvodnje, zastupljenosti privatnog i državnog vlasništva, usitnjenosti posjeda, mogućnosti i potrebi zaštite od vanjskih voda postojećim recipijentima odvodnje i mogućnostima njihovog prihvata suvišnih vlastitih oborinskih voda i/ili podzemnih voda kao i voda sa šireg slivnog područja, zatim o mogućnostima i potrebama vode za navodnjavanje, potrebi zaštite od erozije, izgradnje vjetrozaštitnih pojaseva, prometnim vezama i općenito o sistematizaciji tala i organizaciji teritorija. Dok je npr. na području Korlatsko-Kulskog, Benkovačkog, Kožlovačko-Morpolačkog polja, Žegarskog polja i polja Babin Dub zastupljeno isključivo privatno vlasništvo s vrlo usitnjenim parcelama (izuzetak manji kompleks površina na objektu Žažvić na području Kožlovačko – Morpolačkog polja), dotle su veći kompleksi bivšeg društvenog vlasništva na području Vranskog polja i ostalih kraških polja djelomično ili potpuno uređeni hidro- i agromelioracijama i koriste se u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

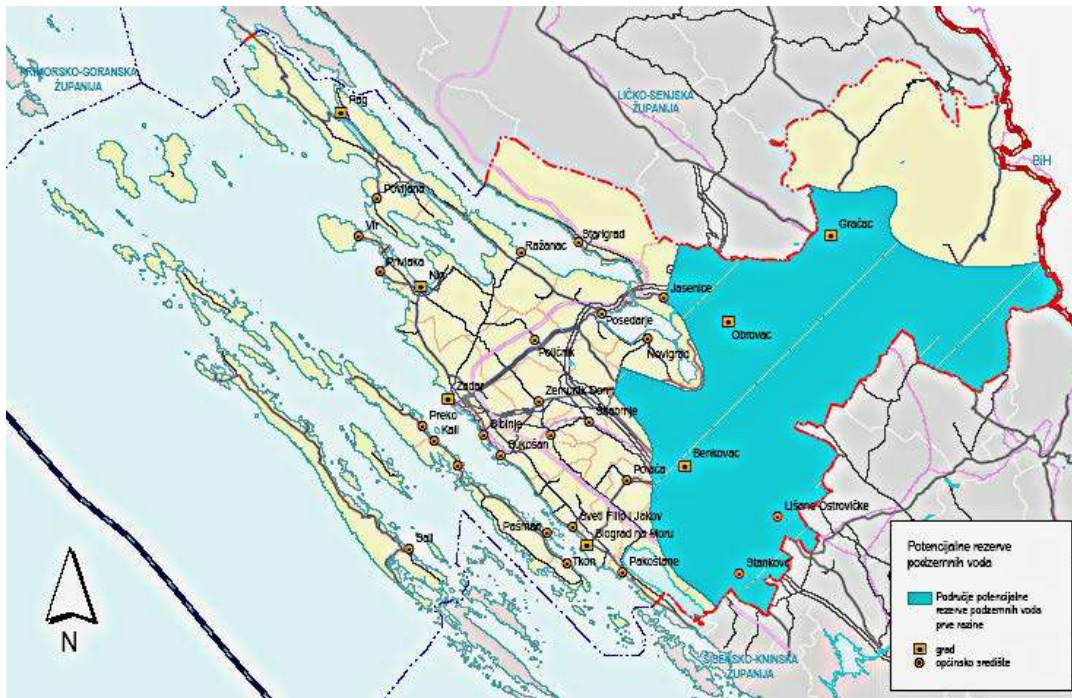
Veći kompleksi na ovom polju se i navodnjavaju, posebno kod proizvodnje povrća. S druge strane, na ostalim poljoprivrednim površinama u privatnom vlasništvu na ovom polju nije odgovarajuće uređeno zemljište. Posebno je izražen problem reguliranja visoke razine podzemne vode u nizinskom dijelu polja, te usitnjenosti i općenito nesistematizirane proizvodne parcele.

Najveći dio nekadašnjih velikih i često malaričnih močvara i blata u Vranskom polju, Bokanjačkom i Nadinskom blatu, Trolokvama i drugdje, isušen je i pretvoren u plodne površine. U kršu su velike zalihe podzemne vode (slika 1).

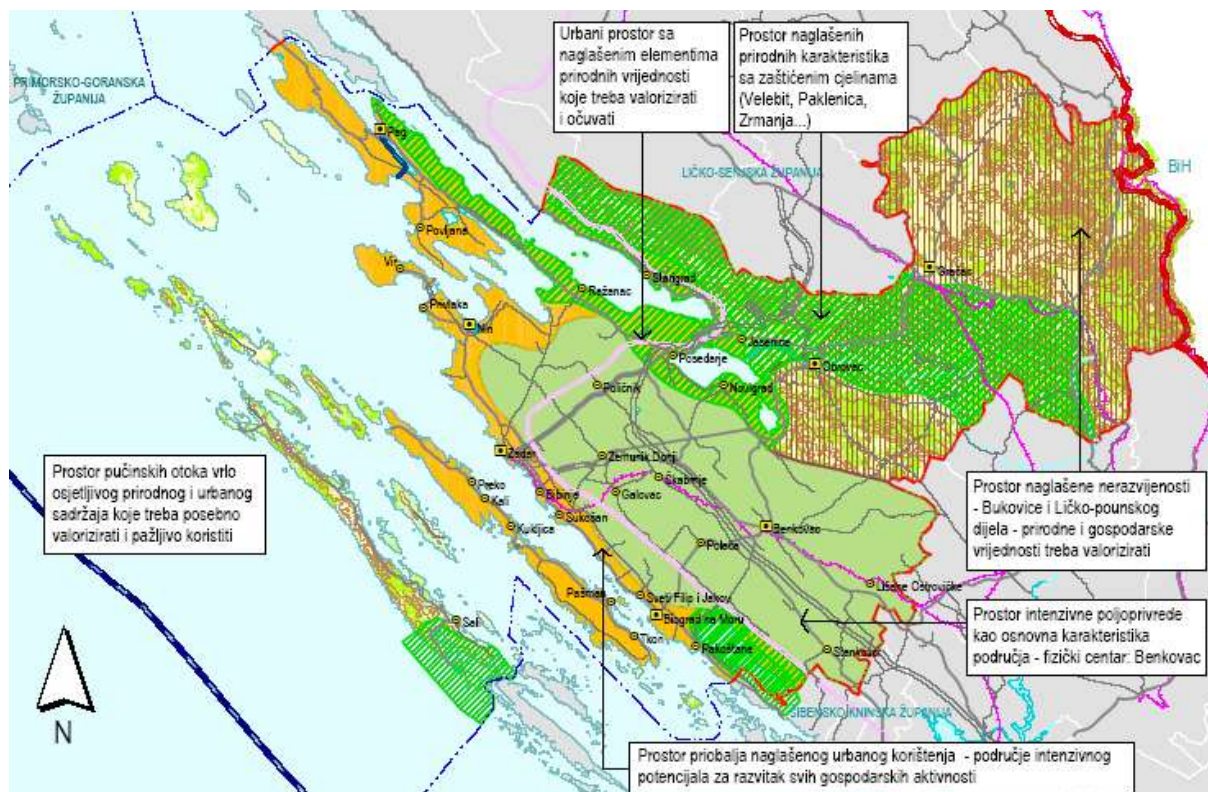
U ukupnom razvoju i korištenju resursa Županije poljoprivreda je jedan od primarnih i strateških pravaca razvoja, te zajedno s turizmom mora odigrati presudnu ulogu.

Više od 58 tisuća hektara obradivih površina Zadarske županije su značajni prirodni i gospodarski resurs Republike Hrvatske, koji u svakoj strategiji gospodarskog razvoja Hrvatske mora dobiti odgovarajuću težinu i pozornost, te sustavnu financijsku, tehnološku i znanstvenu potporu. U prostoru Ravnih Kotara, Bukovačkog pobrđa, te u Ličko Pounskom prostoru, poljoprivreda sa stočarstvom je ujedno i jedini značajan resurs na osnovi kojeg treba planirati povećanje broja stanovnika, povratak raseljenih otoka, razvoj sustava naselja, životnog standarda i dr.

I u prostornom planu Zadarske županije je dan naglasak na ovu djelatnost, što je prikazano na slici 2.

SLIKA 1 – zalihe podzemne vode

SLIKA 2- namjena prostora u Zadarskoj županiji

3. Sliv Vranskog polja i jezera

Sliv zauzima površinu od 470 km². Prosječna godišnja oborina na području sliva iznosi oko 1000 mm. U stvaranju režima voda najznačajnije mjesto zauzimaju oborine. One su najdirektnije vezane s vodnim količinama u slivu. Maksimalne mjesečne oborine se javljaju tijekom studenog, a veći dio oborina pada u hladnom dijelu godine što karakterizira maritimni oborinski režim. Ukupnu slivnu površinu čine četiri relativno sigurno površinski definirana podsliva. To je sliv Kotarke s površinom od 131 km², sliv Kličevica 50 km², sliv Tinj, Kakma, Stabanj 122 km² i Pećine, Bibe, Živače od 167 km². Samo jezero ima površinu od 30 km². Podsliv Kličevica je najsigurnije određen jer se nalazi u nepropusnim naslagama eocenskog fliša. Podzemne vode u ovom podslivu nisu interesantne zbog male izdašnosti stijena. One zajedno s površinskim vodama otječu Kličevicom u nizvodni sliv Tinj-Kakma-Stabanj u kojem poniru i znatno utječu na režim krških izvora putem kojih se ovaj podsliv prazni. Sliv vodotoka Kličevica tvore vodotoci Kličevica, Mirošnica i Nadinsko polje u kojem nema stalnog vodotoka već se površinsko otjecanje formira nakon padanja intenzivnih oborina. Kroz Polačko polje izveden je odvodni kanal, probijen tunel Tinj, izveden je spojni kanal od tunela do izvorišta Kakma, te prokop lateralnog kanala od Kakme do Vranskog jezera. Tim radovima je definiran sistem obrane od unutrašnjih voda i voda svih gravitirajućih slivova. Kao retencijski prostori koji omogućavaju uskladištenje tijekom kraćeg vremenskog razdoblja služe najdonji dio Nadinskog polja i središnji dio Polačkog polja. Istraživanjem se ustanovilo da u gornjem dijelu sistema u Nadinskom i Polačkom polju postoje retencijski kapaciteti od cca 2200000 m³. Sustavima odvodnje se željelo dimenzionirati sustav tako da se plavljenje Polačkog polja potpuno smanji.

Na prostoru Županije postoje značajni resursi kvalitetnih podzemnih voda koji bi se mogli koristiti i za navodnjavanje. Osnovni problem zbog kojeg se podzemne vode nedovoljno koriste leži u činjenici što su njihove količine i svojstva nedovoljno istraženi. S druge strane rezerve podzemnih voda za piće na području Zadarske županije ima i strateški državni značaj budući da je područje Ravnih kotara i Like određeno kao zona rezervi podzemne vode prve kategorije. U slivu Vransko polje i jezero, pregradom jezera mogle bi se privesti pod kontrolu vode s površine od oko 360 km². Srednji dotok u sliv Vransko polje i jezero iznosi 7,54 m³/s. U slivu Bokanjac-Poličnik zahvatima podzemnih voda u Bokanjačkom blatu, Boljkovcu, zaleđu izvora Golubinka i izvora Oko, te provođenjem površinskih voda Miljašić jaruge u Bokanjačko blato mogle bi se privesti eksploataciji vode s površine od oko 205 km², od čega oko 58 km² pripada podslivu Golubinka. Za ovaj podsliv procijenjena veličina srednjeg dotoka iznosi 5,25 m³/s. U ostalim slivovima mogućnosti eksploatacije voda svode se na lokalne zahvate podzemnih voda iz karbonatnih naslaga reda veličine 20-30 l/s i na zahvate površinskih voda s nepropusnih naslaga. Slivovi Bokanjac-Poličnik i Vransko polje i jezero su i dalje dva izrazito najpovoljnija sliva za eksploataciju novih količina vode premda se već velik dio potreba za vodom ovog dijela Ravnih Kotara podmiruje upravo iz tih slivova. Ukoliko se usporede veličine koje bi se mogle privesti pod kontrolu u slivu Bokanjac-Poličnik i Vransko polje i jezero, odnos je 1:1,57 u korist sliva Vranskog polja i jezera. Odnos je još povoljniji za cijeli sliv jer u račun nisu uzete količine na vrulji Živača. Izvedbom pregrade u Vranskom jezeru eksploataбилnost voda u ovom slivu bi se znatno poboljšala, bila bi znatno veća nego što to dozvoljavaju mogućnosti u slivu Bokanjac-Poličnik. U slivu Bokanjac-Poličnik podzemne se vode već djelomično koriste. U slivu Vransko polje i jezero koristi se tek neznatan dio podzemnih voda.

U skladu sa Nacionalnim projektom navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAPNAV), prostornim planovima Zadarske županije i uređenja općina/gradova u Zadarskoj županiji, Planom navodnjavanja za područje Zadarske županije, za realizaciju su spremni Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Gorčine i Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Malo blato.

4. Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Gorčine

Sustav navodnjavanja Vransko polje – I faza jedan je od projekata u ZŽ, sastoji se od dva podsustava, a jedan od njih je Podsustav Gorčine na neto površini 982 ha i za čiju svrhu je izrađena predmetna studija izvodljivosti koja analizira društvenu i financijsku opravdanost projekta.

Provedenim pedološkim istraživanjima i procjenom sadašnje pogodnosti tla sukladno FAO normativima utvrđeno je da na projektnom području 143 ha (14,6%) čine pogodna tla za navodnjavanje (P-1), zatim 685 ha (69,8%) čine tla umjerene pogodnosti (P-2) i 154 ha (15,7%) čine ograničeno pogodna tla (P-3). Primjenom hidromelioracijskog uređenja izvedbom cijevne drenaže i agrotehničkih mjera popravka tla, uglavnom dubinskog rahljenja i krtičenjem ovim tlima bi se povećala plodnost i produktivnost, a samim tim i pogodnost tla za višenamjensko korištenje u poljoprivredi, kao i navodnjavanje.

Prema planiranoj strukturi poljoprivredne proizvodnje usklađenoj s potrebama krajnjih korisnika, prirodnim karakteristikama područja te s ciljem osiguranja ekonomske opravdanosti sustava navodnjavanja proizašao je izbor opreme s kojom se planirane kulture planiraju navodnjavati i traženi radni tlakovi u sustavu. Planirana poljoprivredna proizvodnja temeljena je na zahtjevnim i dohodovnim kulturama, odnosno povrću i drvenastim kulturama. Oprema za navodnjavanje je usklađena s oblikom i veličinom čestica na projektnom području. Objekti SN-a (crpna stanica i tlačni razvodni cjevovod) su dimenzionirani da omogućavaju navodnjavanje opremom koja zahtjeva minimalni tlak od 2,5 bar na hidrantima.

Količina vode koju treba osigurati za navodnjavanje površina ovisi o oborinama, uzgajanim kulturama i njihovoj ukupnoj površini. Ukupna količina vode koju je potrebno dovesti do poljoprivrednih površina SN Vransko polje – Podsustav Gorčine, uz procijenjene gubitke od 15%, prema planiranoj strukturi sjetve u sušnoj godini iznosi 2.554.948 m³, a u prosječnoj 1.726.495 m³.

Uvažavajući strukturu proizvodnje i udio pojedine kulture, dodavanjem neizostavnih gubitaka vode izračunat je hidromodul navodnjavanja. U izračunu radnog hidromodula vrijeme navodnjavanja iznosi 14 sati dnevno. Neto kontinuirani (24-satni) hidromodul navodnjavanja je 0,283 l/s/ha, a bruto radni hidromodul iznosi 0,543 l/s/ha.

Izvorište vode za navodnjavanje je Lateralni kanal (kanal za odvodnju) na kojem se planira izvesti crpna stanica zahvata vode kojom će se voda iz Lateralnog kanala crpiti u akumulaciju Gorčine.

Podsustav Gorčine sastoji se od sljedećih funkcionalnih cjelina:

- Zahvat vode

- o Ustava na Lateralnom kanalu na stac. km 5+125
- o Crpna stanica zahvata vode kapaciteta Q=500 l/s i visine dizanja H=15 m s pripadajućim dovodno-odvodnim cjevovodom dužine L=1540 m i promjera DN 700 za punjenje akumulacije vodom iz Lateralnog kanala te njezino pražnjenje u isti kanal.
- o Trafostanica 1 – uz crpnu stanicu zahvata vode

- Akumulacija

- o Akumulacija korisnog volumena V=2,24 mil. m³, kota krune brane 19,95 m n.m., kota dna 7,95 m n. m., maks. razina vode 18,45 m n.m.
- o Zahvatna građevina s taložnicom
- o Izljevna građevina

- Razvod vode

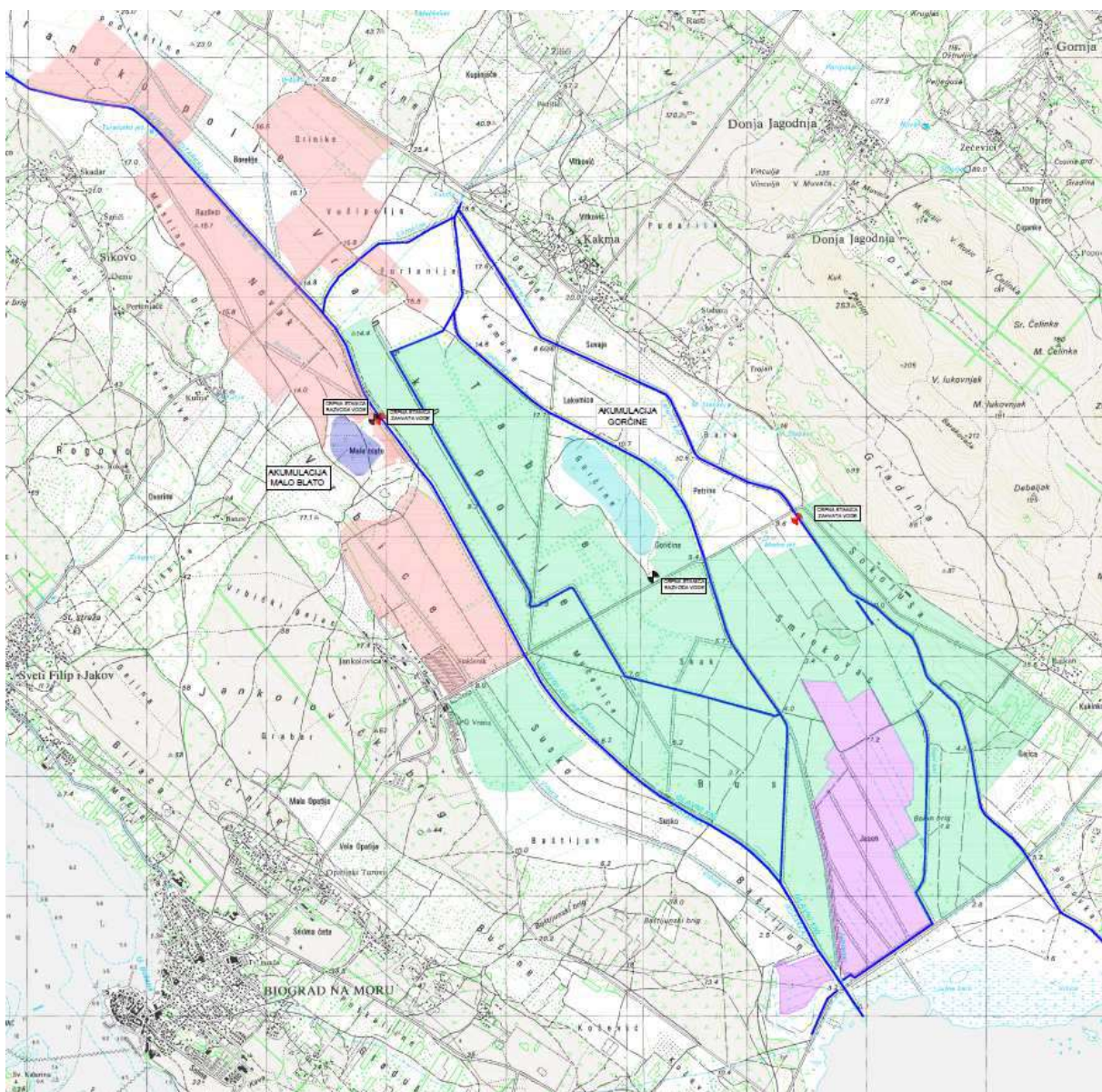
- o Zahvatni cjevovod od akumulacije do crpne stanice razvoda vode dužine L=229 m i promjera DN 600
- o Crpna stanica razvoda vode kapaciteta Q=540 l/s i visine dizanja H=65 m
- o Trafostanica 2 – uz crpnu stanicu razvoda vode
- o Razvodni tlačni cjevovod s hidrantskim priključcima

Tehničko rješenje je u potpunosti u skladu s važećom prostorno planskom dokumentacijom i planovima navodnjavanja.

Prema Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš (NN 61/14), planirani zahvat se nalazi na Popisu zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (Prilog II. pod točkom 1.1. Gospodarenje vodama namijenjeno poljoprivredi, uključujući navodnjavanje i odvodnju pri čemu je površina navodnjavanja 2.000 ha i veće, a u Jadranskom slivnom području 300 ha i veće).

Za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za planirani zahvat je, prema članku 5. iste Uredbe, nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Za planirani zahvat rješenjem Ministarstva okoliša i energetike od 1. srpnja 2014.g. (Klasa: UP/I 612-07/14-60/60; Ur.broj: 517-07-1-1-2-14- 4), propisana je obveza provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu.

Izrađena je Studija utjecaja na okoliš i prirodu SN Vransko Polje – 1.faza na temelju kojeg je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike dana 23.4.2018. izdalo Rješenje KLASA: UP/I-351-03/16-02/85, Urbroj: 517-06-2-1-1-18-36 o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu. Rješenjem su utvrđene mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te provedbu programa praćenja stanja okoliša i ekološke mreže.

Situacija SN Vransko polje- podsustav Gorčine

Zahvat vode

Raspoloživa voda za navodnjavanje će se izvan vegetacijskog perioda zahvatiti iz Lateralnog kanala i precrpiti u akumulaciju Gorčine. Režim rada crpne stanice kojom se zahvaća voda biti će takav da ne utječe na promjenu zasljenosti Vranskog jezera. Kako bi se osiguralo punjenje akumulacije, osim crpne stanice na Lateralnom kanalu je predviđena i ustava kojom će biti moguće usporiti tok vode do maksimalno dozvoljene kote koja iznosi oko 9,10 m n.m, te kojom će biti moguće propustiti velike vode.

Ustava na Lateralnom kanalu

U sklopu zahvata vode za navodnjavanje na stac. km 5+125 Lateralnog kanala predviđena je ustava sa tri protočna polja. Dimenzije protočnih polja iznose 2,4 x 2,15 m.

Ustavu čini stabilni nepokretni dio koji će se izvesti kao armiranobetonske konstrukcija koja će pregraditi protjecajni profil rijeke i pokretni dio kojeg čine pločaste zapornice na protočnim poljima ustave. Završni gornji dio konstrukcije ustave čini AB ploča širine 4,0 m kojom se osigurava prelazak s jedne na drugu stranu kanala.

Crpna stanica zahvata vode

Crpna stanica zahvata vode nalazi se na desnoj obali Lateralnog kanala, 2,6 km nizvodno od mosta na državnoj cesti 503. Neposredno nizvodno od zahvata vode nalazi se ustava s tri protočna polja. Pristup crpnoj stanici planiran je s državne ceste 503, skretanjem istočno na makadamsku cestu na mjestu gdje državna cesta 503 prelazi preko Glavnog kanala. Makadamska cesta nalazi se na katastarskim česticama 8459/2 i 8459/1. Zadnja dionica pristupnog puta odnosi se na planiranu pristupnu cestu dužine 68,0 m i širine 4,0 m koja spaja spomenuti makadamski put i crpnu stanicu zahvata vode.

Crpna stanica je tlocrtnih dimenzija oko 12,00 m × 4,90 – 6,45 m i kotom poda 9,20 m n. m, visina nadzemnog dijela crpne stanice (od kote platoa do vrha zgrade) iznosi 6,15 m (prilog 303). Glavni ulaz u crpnu stanicu predviđen je sa zapadne strane platoa. U crpnoj stanici je smještena strojarska, elektrooprema, kran i oprema za upravljanje crpkama. Crpna stanica predviđena je s tri etaže, dvije podzemne (dublja i plića) koje se nalaze pod tlocrtnom površinom cijele crpne stanice i prizemnom etažom čija funkcija je omogućiti pristup u crpnu stanicu, dopremu opreme i pristup podzemnoj etaži. Dno ulazne građevine se nalazi na koti dna Lateralnog kanala 6,40 m n.m, a usisni bazen odnosno dublja podzemna etaža gdje se nalaze usisi crpki na koti na koti 4,80 m n.m. U ulaznoj građevini postavljen je i prag na koti 6,65 m n.m. radi sprječavanja dotoka nanosa. Osim praga, radi sprječavanja unosa plivajućih i drugih predmeta u ulaznoj građevini postavljene su i rešetke. U plićoj podzemnoj etaži koja je na koti 6,85 m n.m. nalazi odvojak za usmjeravanje zahvaćene vode u cjevovod te pripadajuća hidromehanička oprema (zasuni, FF komadi...).

Za potrebu rada crpnih agregata potrebno je osigurati napajanje električnom energijom od 131 kW.

Dovodno-odvodni cjevovod

Dovodno-odvodni cjevovod je podzemna linijska građevina koja spaja crpnu stanicu zahvata vode na Lateralnom kanalu i akumulaciju Gorčine. Dovodno-odvodnim cjevovodom promjera DN700 i dužine oko L=1540 m se puni akumulacija Gorčine te služi i za eventualno ispuštanje vode iz akumulacije.

Akumulacija

Zahvat vode za punjenje akumulacije Gorčine predviđen je iz Lateralnog kanala gdje se predviđa izgradnja ustave i crpne stanice zahvata vode. Akumulacija Gorčine je korisnog volumena 2.240.000 m³, smještena je na istoimenom području, na istočnoj strani planiranog sustava navodnjavanja Vransko polje koje je namjenom definirano kao trajno nepogodno za poljoprivredu. Sa sjeverno - zapadne strane akumulacija je ograničena državnom cestom D503, s istočne strane prolazi melioracijski kanal Jablan, dok je sa ostalih strana akumulacija omeđena obradivim poljoprivrednim površinama.

Od prostorno – planskih ograničenja koja su vidljiva iz važećih prostornih planova navodi se trasa plinovoda paralelno uz državnu cestu D503 i područje rezervirano za heliodrom (k.č. 5301/2, k.o. Biograd).

Na lokaciji akumulacije teren je blago uzdignut u odnosu na okružujući teren i čine ga dvije blage uzvisine s kotama vrha na 12,55 m n.m. na sjevernoj i kotom 12,30 m n.m. na južnoj strani, dok srednja razina terena iznosi 10,85 m n.m.

Akumulacija Gorčine ostvaruje se izgradnjom obodnog nasipa u cijeloj dužini, a njeno punjenje je predviđeno zahvaćanjem i crpljenjem vode iz vodotoka Lateralni kanal. Nasipi su postavljeni na način da prate konfiguraciju nepogodnog tla i sastoje se od segmenata pravaca i kružnih lukova. Akumulacija se pruža u smjeru sjeverozapad – jugoistok te u duljem smjeru (sjever-jug) akumulacija je najveće dužine 1.240 m, a u kraćem smjeru (zapad – istok) srednja širina je 350 m.

Dužina obodnog nasipa je 2.810,0 m i srednje visine 10,30 m iznad terena. Akumulacija je ukupne visine 12,0 m, površine oko 0,30 km² kod maksimalnog radnog vodostaja u akumulaciji 18,45 m n.m. i korisnog volumena 2.240.000 m³.

U akumulaciji je osiguran prostor za prikupljanje nanosa od oko 170.000 m³ (mrtvi prostor) jer se crpljenjem vode iz kanala očekuje i pronosa lebdećeg nanosa u akumulaciju. Zbog kratke dužine privjetrišta (≈1.200 m) nije računata pojava i visina penjanja vala na pokos nasipa. Kako se akumulacija ne ostvaruje pregrađivanjem riječne doline, nego je dotok u akumulaciju omogućen i reguliran preko crpne stanice, nisu predviđene evakuacijske građevine u cilju sigurnog provođenja (velikih) vodnih valova.

Kruna nasipa nalazi se na koti 19,95 m n.m. Poprečni presjek nasipa je homogeni sa centralnim vertikalnim drenom i širokim potpornim zonama od nekoherentnog materijala. Vodoodrživost nasipa i akumulacije se ostvaruje plastičnom folijom tj. geomembranom, kako bi se trošak zahvaćanja vode sveo na minimum i kako bi se nizvodno od crpne stanice propustile dovoljne količine vode za održavanje slanosti Vranskog jezera. Uzvodna i nizvodna potporna zona nasipa predviđa se izvesti od miješanog i kamenog materijala iz nalazišta materijala koje će se formirati na području buduće akumulacije (cca 830.000 m³). Iz tog razloga akumulacija će se djelomično ukopati u odnosu na postojeći teren za cca 1,70 m. Nagib uzvodnog i nizvodnog pokosa iznosi 1:2 i izvode se bez berme. Na uzvodnoj strani se postavlja posteljica od sitno zrnatog kamenitog materijala debljine 0,5 m na koju se polaže geomembrana, a nizvodni pokos se zaštićuje humusiranjem i zatravljivanjem.

Kruna nasipa je širine 6,0 m, a odabrana je sukladno kriteriju visine i dužine nasipa. Kako bi se omogućilo kretanje vozila po kruni nasipa završni sloj nasipa izvesti će se od probranog kamenog materijala maks. veličine zrna 63 mm i potrebne zbijenosti.

Od funkcionalnih objekata unutar akumulacije, nalaze se izljevna građevina dovodnog cjevovoda za punjenje akumulacije i zahvatna građevina crpne stanice za distribuciju vode. Izljevna građevina je betonska konstrukcija koja služi za stabilizaciju izljeva dovodnog cjevovoda i kontrolirano ispuštanje vode u akumulaciju. Zahvatna građevina je betonski objekt s kojim se zahvaća voda u akumulaciji i dalje provodi u dovodni cjevovod distribucijske crpne stanice. Za potrebe pražnjenja akumulacije s ciljem redovnog periodičnog održavanja i eventualnih incidentnih događaja, zahvatna građevina služi i kao ispust za kontrolirano pražnjenje akumulacije na način da je spojena s dovodnim cjevovodom za punjenje akumulacije, a reguliranje namjene zahvatne građevine se obavlja preko zasuna smještenog izvan akumulacije.

Razvod vode

Zahvatni cjevovod

Zahvatni cjevovod promjera DN 600 i dužine L=229 m spaja akumulaciju Gorčine sa crpnom stanicom razvoda. Niveleta zahvatnog cjevovoda položena je s konstantnim nagibom od akumulacije do crpne stanice razvoda. Nagib cjevovoda iznosi I=8,4‰ te pri uvjetima minimalnog vodostaja u akumulaciji omogućuje dotok prema crpnoj stanici razvoda od Q=540 l/s.

Crpna stanica razvoda vode

Crpna stanica se nalazi na južnoj strani akumulacije Gorčine uz makadamski put. Crpna stanica je tlocrtnih dimenzija oko 16,00 m × 8,00 m i kotom pada 9,65 m n. m. Ulaz u crpnu stanicu predviđen je sa zapadne strane platoa. U crpnoj stanici je smještena strojarska, elektrooprema i oprema za upravljanje crpkama. Crpna stanica predviđena je s dvije etaže, podzemnom čija je funkcija smještaj 5 crpki i prizemnom etažom čija funkcija je smještaj elektro ormara i omogućavanje pristupa u crpnu stanicu, doprema opreme i pristup podzemnoj etaži. Ukupni kapacitet crpne stanice iznosi 540 l/s sa visinom dizanja od 65 m, čime se osigurava navodnjavanje na cjelokupnoj površini podsustava od 982 ha. Za potrebu rada crpnih agregata potrebno je osigurati napajanje električnom energijom od 615 kW.

Tlačni razvodni cjevovod

Cjelokupni razvod vode projektiran je kao cijevna mreža od ukopanih DUCTIL i PEHD cijevi pod tlakom koji osiguravaju korištenje opreme za natapanje na proizvodnoj tabli metodom kišenja i/ili „kap po kap“. Funkcija tlačnih cjevovoda je dovod vode za navodnjavanje od crpne stanice do mjesta potrošnje, odnosno do svakog hidranta na koji se priključuje oprema za natapanje. Radni tlak razvodnog cjevovoda iznosi 2,5 bar. Tlačna mreža projektirana je na način da razvodi vodu do hidranata, gdje se priključuje oprema za natapanje. Trase cjevovoda i hidranti za priključenje opreme za natapanje postavljeni su uglavnom uz trase putova koji se koriste i za pristup na poljoprivredne površine.

Vlasnički odnosi

Projektno područje (područje navodnjavanja) čini poljoprivredno zemljište dijelom u državnom vlasništvu, a dijelom u privatnom vlasništvu. Čestice u državnom vlasništvu dane su u zakup na duže razdoblje kako bi se osigurali uvjeti za dugoročnu proizvodnju i ulaganja od strane korisnika državnog zemljišta.

Za objekt ustave, crpne stanice zahvata vode, trafostanice, pristupne ceste, crpne stanice razvoda vode i akumulacije formirati će se nove parcele, a zemljište će se otkupiti. Zemljište je većim dijelom u državnom vlasništvu. Za izgradnju tlačnog razvodnog cjevovoda s oknima i hidrantima za navodnjavanje (priključna okna) i dovodnog cjevovoda nije predviđen otkup zemljišta već će se ishoditi pravo služnosti za katastarske čestice preko kojih će cjevovod prolaziti.

Korisnici ishoda projekta

Dio poljoprivrednog zemljište na projektom području je u vlasništvu države, a dio u privatnom vlasništvu. Unutar granice obuhvata SJN Vransko polje najveći korisnik je "Vrana" sa 641 ha, dok na ostale poljoprivredne proizvođače otpada oko 775 ha. Na području podsustava Gorčine korisnici su "Vrana" i ostali manji poljoprivredni proizvođači.

Izgradnjom sustava navodnjavanja neće doći do promjene vlasništva ili korisnika zemljišta i prema tome korisnici ishoda projekta će biti sadašnji korisnici poljoprivrednog zemljišta koji će priključenjem na sustav dobiti mogućnost značajnog unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje.

Objektima i sustavom navodnjavanja će upravljati licencirana tvrtka, prema Pravilniku o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodoistražnih radova i drugih hidrogeoloških radova, preventivne, redovne i izvanredne obrane od poplava, te upravljanja detaljnim građevinama za melioracijsku odvodnju i vodnim građevinama za navodnjavanje-NN 83/10 ,126/12 i 112/14) . Navedeno će se financirati iz fiksne naknade koju će plaćati korisnici sustava navodnjavanja.

PLAN PROVEDBE I NABAVE PROJEKTA

Plan provedbe

Do sada je izrađena sljedeća dokumentacija na pripremi Projekta:

- Studija navodnjavanja Vranskog polja, IGH d.d. Zagreb. 2013,
- Agronomska osnova SN Vransko polje - I faza, Poljoprivredni fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera iz Osijeka, Osijek, 2016.

- Idejno rješenje SN Vransko polje – 1. faza, Elektroprojekt d. d., Zagreb, 2016.
- Sustav navodnjavanja Vransko polje – 1. faza, Studija utjecaja na okoliš, Dvokut Ecro, 2017.
- Glavni projekt , Elektroprojekt d.d., Zagreb, 2021. godine

Za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za planirani zahvat SJN Vransko polje I. faza je nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Za planirani zahvat rješenjem Ministarstva okoliša i energetike (sada Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije) od 1. srpnja 2014.g. (Klasa: UP/I 612-07/14-60/60; Ur.broj: 517-07-1-1-2-14-4), propisana je obveza provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je dana 23.4.2018. izdalo Rješenje KLASA: UP/I-351-03/16-02/85, Urbroj: 517-06-2-1-1-18-36 o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu. Rješenjem su utvrđene mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te provedbu programa praćenja stanja okoliša i ekološke mreže.

- Idejni projekt SJN Vransko polje – Podsustav Gorčine:
- Tehničko rješenje, Elektroprojekt d. d., Zagreb, 2018
- Geodetska podloga za situacije građevina i zahvata u prostoru Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Gorčine, k.o. Biograd na moru, GEMARK GGA j.d.o.o., Zagreb, Veliko Polje, 2018
- Geodetska podloga za situacije građevina i zahvata u prostoru Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Gorčine, k.o. Vrana, GEMARK GGA j.d.o.o., Zagreb, Veliko Polje, 2018.

Nakon dobivenog rješenja Ministarstva zaštite okoliša, ishođena je lokacijska dozvola Ministarstva okoliša i energetike (sada Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije), Klasa: UP/I-350-05/19-01/000067, Urbroj: 531-06-2-2-20-0010 od 16. travnja 2020. godine . Zatim je ugovorena izvedba Glavnog projekta, kojeg je napravio Elektroprojekt d.d. iz Zagreba (Elektroprojekt d.d., Zagreb, kolovoz 2021. godine.), izvedbenog projekta te dokumentacije o nabavi radova. Po izradi Glavnog projekta uslijedio je postupak ishođenja Građevinske dozvole. Nakon provedbe javnih natječaja za nabavu radova, roba i usluga za izgradnju SJN Vransko polje – Podsustav Gorčine predviđa se početak radova 2026. godine. Planirano trajanje izgradnje sustava dvije građevinske sezone, tj. predviđeno je da izgradnja završi do kraja 2027. godine. Tijekom izgradnje sustava navodnjavanja predviđen je stručni nadzor nad izvođenjem radova i projektantski nadzor. Nakon dovršetka radova slijedi tehnički pregled, postupanja po zapisniku u slučaju otklanjanja nedostataka, probni rad, ishođenje uporabne dozvole, konačni obračun i primopredaja građevine. **Studijom izvodljivosti (Sedra konzalting, Zagreb, 2019. g), procijenjena je vrijednost ukupne nabave do završetka projekta 148.930.000,00 Kn, što bi iznosilo 19.766.407,86 EUR.**

5. Sustav navodnjavanja Vransko polje, podsustav Malo blato

Sustav navodnjavanja Vransko polje jedan je od projekata u ZŽ čija se izgradnja planira financirati sredstvima EAFRD-a. Sastoji se od dva podsustava, a jedan od njih je Podsustav Malo blato na neto površini 434 ha i za čiju svrhu je izrađena predmetna studija izvodljivosti koja je pokazala društvenu i financijsku opravdanost Projekta.

Provedenim pedološkim istraživanjima i procjenom sadašnje pogodnosti tla sukladno FAO normativima utvrđeno je da na projektom području 317 ha (73%%) čine tla umjerene pogodnosti (P-2) i 117 ha (27%) čine ograničeno pogodna tla (P-3). Primjenom hidromelioracijskog uređenja izvedbom cijevne drenaže i agrotehničkih mjera popravka tla, uglavnom dubinskog rahljenja i krtičenjem ovim tlima bi se povećala plodnost i produktivnost, a samim tim i pogodnost tla za višenamjensko korištenje u poljoprivredi, kao i navodnjavanje.

Prema planiranoj strukturi poljoprivredne proizvodnje usklađenoj s potrebama krajnjih korisnika, prirodnim karakteristikama područja te s ciljem osiguranja ekonomske opravdanosti sustava navodnjavanja proizašao je izbor opreme s kojom se planirane kulture planiraju navodnjavati i traženi radni tlakovi u sustavu. Planirana poljoprivredna proizvodnja temeljena je na zahtjevnim i dohodovnim kulturama, odnosno povrću i drvenastim kulturama. Oprema za navodnjavanje je usklađena s oblikom i veličinom čestica na projektnom području. Objekti SN-a (crpna stanica i tlačni razvodni cjevovod) su dimenzionirani da omogućavaju navodnjavanje opremom koja zahtjeva minimalni tlak od 2,5 bar na hidrantima.

Količina vode koju treba osigurati za navodnjavanje površina ovisi o oborinama, uzgajanim kulturama i njihovoj ukupnoj površini. Ukupna količina vode koju je potrebno dovesti do poljoprivrednih površina SN Vransko polje – Podsustav Malo blato, uz procijenjene gubitke od 15%, prema planiranoj strukturi sjetve u sušnoj godini iznosi 1.455.732 m³, a u prosječnoj godini 998.094 m³.

Uvažavajući strukturu proizvodnje i udio pojedine kulture, dodavanjem neizostavnih gubitaka vode izračunat je hidromodul navodnjavanja. U izračunu radnog hidromodula vrijeme navodnjavanja iznosi 14 sati dnevno. Neto kontinuirani (24-satni) hidromodul navodnjavanja je 0,332 l/s/ha, a bruto radni hidromodul iznosi 0,655 l/s/ha. Podsustav Malo blato projektiran je tako da osigura vodu za navodnjavanje na neto površini poljoprivrednog zemljišta od 434 ha putem tlačne razvodne mreže s hidrantima pri čemu tlak na najudaljenijim krajevima tlačne razvodne mreže iznosi >2,5 bar. Izvorište vode za navodnjavanje je Glavni kanal Kotarka (kanal za odvodnju) na kojem se planira izvesti crpna stanica zahvata vode kojom će se voda iz kanala crpiti u akumulaciju Malo blato.

Podsustav Malo blato sastoji se od sljedećih funkcionalnih cjelina:

Zahvat vode

- o Ustava na Glavnom kanalu Kotarka na stac. km 6+609
- o Crpna stanica zahvata vode kapaciteta Q=500 l/s i visine dizanja H=17 m s pripadajućim dovodnim cjevovodom dužine L=187 m i promjera DN 500 za punjenje akumulacije vodom iz Glavnog kanala Kotarka

Akumulacija

- o Akumulacija korisnog volumena V=1,6 mil. m³, kota krune brane 25,0 m n.m., kota dna 10,0 m n. m., maks. razina vode 23,5 m n.m.
- o Zahvatna građevina s taložnicom
- o Izljevna građevina

- Razvod vode

- o Zahvatni cjevovod od akumulacije do crpne stanice razvoda vode dužine L=123 m i promjera DN 500
- o Crpna stanica razvoda vode kapaciteta Q=300 l/s i visine dizanja H=65 m
- o Odvodni cjevovod s izljevnom građevinom (pražnjenje akumulacije ispuštanjem u Glavni kanal Kotarka)
- o Razvodni tlačni cjevovod s hidrantskim priključcima

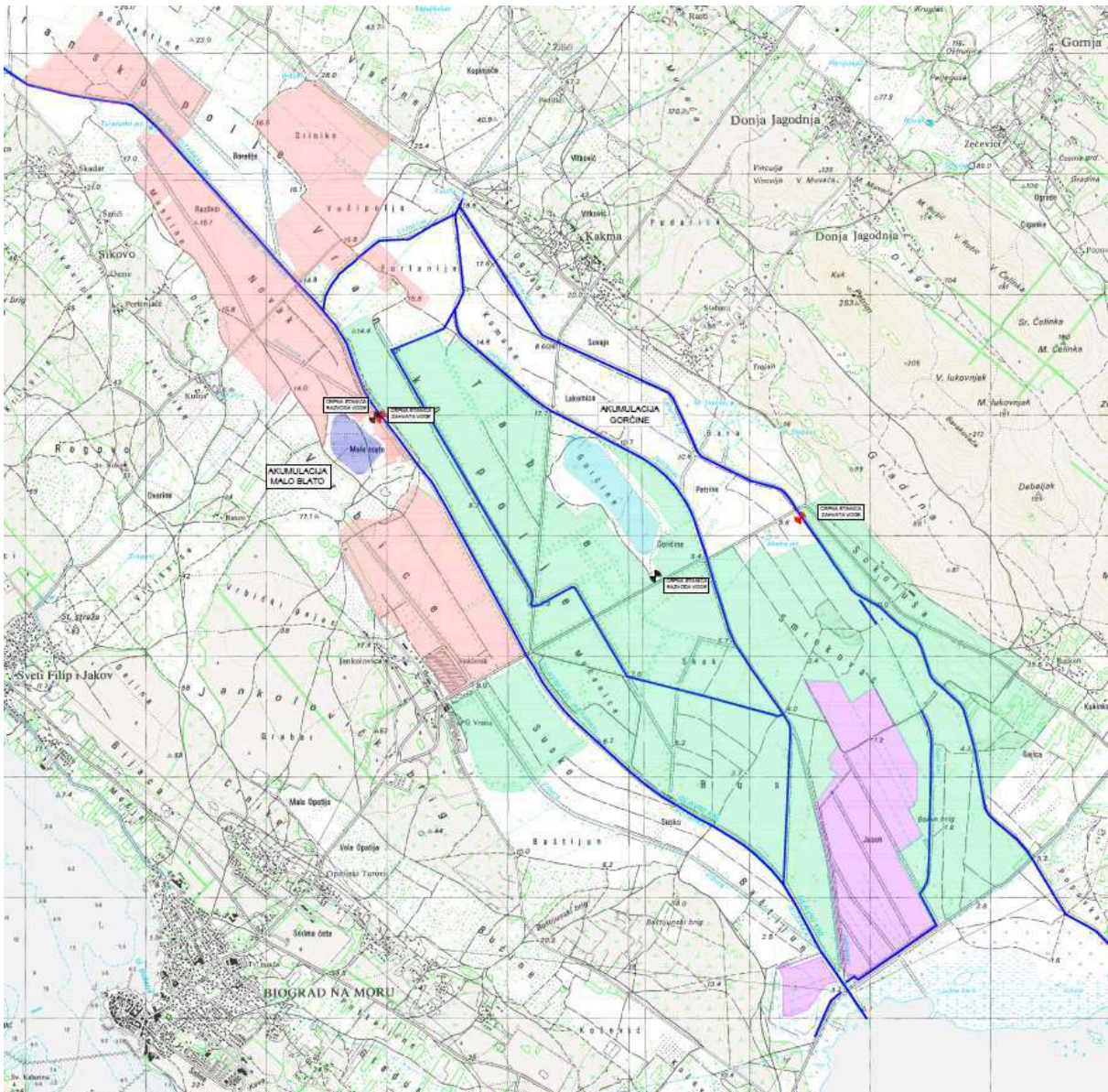
Tehničko rješenje je u potpunosti u skladu s važećom prostorno planskom dokumentacijom i planovima navodnjavanja.

Prema Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš (NN 61/14), planirani zahvat se nalazi na Popisu zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (Prilog II. pod točkom 1.1. Gospodarenje vodama namijenjeno poljoprivredi, uključujući navodnjavanje i odvodnju pri čemu je površina navodnjavanja 2.000 ha i veće, a u Jadranskom slivnom području 300 ha i veće).

Za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za planirani zahvat je, prema članku 5. iste Uredbe, nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Za planirani zahvat rješenjem Ministarstva okoliša i

energetike od 1. srpnja 2014.g. (Klasa: UP/I 612-07/14-60/60; Ur.broj: 517-07-1-1-2-14-4), propisana je obveza provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu.

Izrađena je Studija utjecaja na okoliš i prirodu SN Vransko Polje – 1.faza na temelju kojeg je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike dana 23.4.2018. izdalo Rješenje KLASA: UP/I-351-03/16-02/85, Urbroj: 517-06-2-1-1-18-36 o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu. Rješenjem su utvrđene mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te provedbu programa praćenja stanja okoliša i ekološke mreže.

Situacija SN Vransko polje- podsustav Malo blato

Zahvat vode

Raspoloživa voda za navodnjavanje će se izvan vegetacijskog perioda (jesen i zima) zahvatiti iz Glavnog kanala Kotarka i precrpiti u akumulaciju Malo Blato. Režim rada crpne stanice kojom se zahvaća voda biti će takav da ne utječe na promjenu zaslanjenosti Vranskog jezera. Kako bi se osiguralo punjenje akumulacija, osim crpne stanice na Glavnom kanalu Kotarka je predviđena i ustava kojom će biti

moгуće usporiti tok vode do maksimalno dozvoljene kote koja iznosi oko 12,00 m n.m, te kojom će biti moгуće propustiti velike vode.

Ustava na Glavnom kanalu Kotarka

U sklopu zahvata vode za navodnjavanje na stac. km 6+609 Glavnog kanala Kotarka predviđena je ustava sa tri protočna polja. Dimenzije protočnih polja iznose 2,7 x 2,6 m. Ustavu čini stabilni nepokretni dio koji će se izvesti kao armiranobetonske konstrukcija koja će pregraditi protjecajni profil kanala i pokretni dio kojeg čine pločaste zapornice na protočnim poljima ustave. Završni gornji dio konstrukcije ustave čini AB ploča širine 4,0 m kojom se osigurava prelazak s jedne na drugu stranu kanala.

Crpna stanica zahvata vode

Crpna stanica zahvata vode nalazi se na desnoj obali Glavnog kanala (kanal Kotarka), 2,3 km uzvodno od mosta na državnoj cesti 503. Neposredno nizvodno od zahvata vode nalazi se ustava. Pristup crpnoj stanici planiran je s državne ceste 503 uz odvajanje sjeverno na lokalnu cestu 63180, te dalje po makadamskom putu koji se nalazi uz planiranu akumulaciju na katastarskoj čestici 6425/1. Na sjevernom dijelu akumulacije, na mjestu gdje se katastarska čestica makadamskog puta odvaja od akumulacije predviđena je pristupna cesta dužine 390 m, te širine 4,0 m. Za pristupnu cestu formirana je k.č. 6347/2.

Crpna stanica je tlocrtnih dimenzija oko 12,00 m × 4,90 – 6,45 m i kotom poda 13,50 m n. m, visina nadzemnog dijela crpne stanice (od kote platoa do vrha zgrade) iznosi 6,10 m. Glavni ulaz u crpnu stanicu predviđen je sa zapadne strane platoa. U crpnoj stanici je smještena strojarska, elektrooprema, kran i oprema za upravljanje crpkama. Crpna stanica predviđena je s tri etaže, dvije podzemne (dublja i plića) koje se nalaze pod tlocrtnom površinom cijele crpne stanice i prizemnom etažom čija funkcija je omogućiti pristup u crpnu stanicu, dopremu opreme i pristup podzemnoj etaži.

Dno ulazne građevine se nalazi na koti dna Glavnog kanala 10,10 m n.m, a usisni bazen odnosno dublja podzemna etaža gdje se nalaze usisi crпки na koti 8,60 m n.m. U ulaznoj građevini postavljen je i prag na koti 10,35 m n.m. radi sprječavanja dotoka nanosa. Osim praga, radi sprječavanja unosa plivajućih i drugih predmeta u ulaznoj građevini postavljene su i rešetke. U plićoj podzemnoj etaži koja je na koti 11,15 m n.m. nalazi odvojak za usmjeravanje zahvaćene vode u cjevovod te pripadajuća hidromehanička oprema (zasuni, FF komadi...).

Za potrebu rada crpnih agregata potrebno je osigurati napajanje električnom energijom od 149 kW.

Dovodno-odvodni cjevovod

Dovodni cjevovod je podzemna linijska građevina koja spaja crpnu stanicu zahvata vode na Glavnom kanalu Kotarka i akumulaciju Malo blato kojim se puni akumulacija. Dovodni cjevovod je dužine oko L=187 m i promjera DN500.

Akumulacija

Zahvat vode za punjenje akumulacije Malo blato predviđen je iz Glavnog kanala gdje se predviđa izgradnja ustave i crpne stanice zahvata vode. Akumulacija Malo Blato je korisnog volumena 1.600.000 m³ smještena je na istoimenom području, na zapadnoj strani planiranog sustava navodnjavanja Vransko polje koje je namjenom definirano kao trajno nepogodno za poljoprivredu.

Na sjeverno-istočnoj strani nalazi se Glavni kanal Kotarka, dok je s ostalih strana akumulacija omeđena obrađenim poljoprivrednim zemljištem. Uz zapadnu i sjevernu stranu akumulacije prolazi lokalni makadamski put s definiranom katastarskom česticom (k.č. 6425, k.o. Biograd). Od prostorno – planskih ograničenja koja su vidljiva iz važećih prostornih planova navodi se plinovod MRS Biograd, arheološko nalazište „Zidine“ i 10 kV dalekovod s južne strane i 110 kV dalekovod sa sjeverno – zapadne strane akumulacije.

Na promatranoj lokaciji akumulacije teren je blago uzdignut u odnosu na okolni teren i sastoji se od dvije blage uzvisine s kotama vrha na 17,10 m n.m. na sjevernoj i kotom 14,90 m n.m. na južnoj strani, dok srednja razina terena iznosi ~13,0 m.

Akumulacija Malo Blato ostvaruje se izgradnjom obodnog nasipa po cijeloj duljini akumulacije. Nasipi se sastoje od segmenata pravaca i kružnih lukova. Akumulacija tlocrtno ima gotovo pravokutni oblik i pruža se u smjeru sjeverozapad – jugoistok. U duljem smjeru (SZ-II) akumulacija je, od vanjske do vanjske nožice, najveće duljine ~550 m, a u kraćem smjeru (Z-I) širina iznosi ~385 m. Duljina obodnog nasipa po osi je 1.437 m i srednje visine ~12,0 m iznad terena. Dubina akumulacije mjereno od dna akumulacije do krune nasipa je 15,0 m, površina jezera 0,136 km² kod maksimalnog radnog vodostaja u akumulaciji 23,50 m n.m, a ukupna površina akumulacije mjereno po konturi vanjske nožice nasipa iznosi 0,183 km².

Kruna nasipa nalazi se na koti 25,00 m n.m. Poprečni presjek nasipa je homogeni sa centralnim vertikalnim drenom i širokim potpornim zonama od nekoherentnog materijala. Vodoodrživost nasipa i akumulacije se ostvaruje plastičnom folijom tj. geomembranom. Uzvodna i nizvodna potporna zona nasipa predviđa se izvesti od miješanog i kamenog materijala iz nalazišta materijala koje će se formirati na području buduće akumulacije (cca 500.000 m³). Iz tog razloga akumulacija će se djelomično ukopati u odnosu na postojeći teren za 3,0-5,0 m. Nagib uzvodnog i nizvodnog pokosa iznosi 1:2 i izvode se bez berme. Na uzvodnoj strani se postavlja posteljica od sitno zrnatog kamenitog materijala debljine 0,50 m na koju se polaže geomembrana sa geotekstilom, a nizvodni pokos se zaštićuje humusiranjem i zatavljanjem.

Kruna nasipa je širine 5,0 m. Kako bi se omogućilo kretanje vozila po kruni nasipa završni sloj nasipa izvesti će se od probranog kamenog materijala maks. veličine zrna 32 mm i potrebne zbijenosti. U akumulaciji je osiguran prostor za prikupljanje nanosa od oko 36.000 m³ (mrtvi prostor) jer se crpljenjem vode iz kanala očekuje i pronosa lebdećeg nanosa u akumulaciju. Zbog kratke dužine privjetrišta nije računata pojava i visina penjanja vala na pokos nasipa. Kako se akumulacija ne ostvaruje pregrađivanjem riječne doline, nego je dotok u akumulaciju omogućen i reguliran preko crpne stanice, nisu predviđene evakuacijske građevine u cilju sigurnog provođenja (velikih) vodnih valova.

Od funkcionalnih objekata unutar akumulacije nalaze se izljevna građevina sa slapištem dovodnog cjevovoda za punjenje akumulacije i dovodni kanal sa zahvatnom građevinom crpne stanice za distribuciju vode. Izljevna građevina je betonska konstrukcija koja služi za stabilizaciju izljeva dovodnog cjevovoda i kontrolirano ispuštanje vode u akumulaciju. Zahvatna građevina je betonski objekt s kojim se zahvaća voda u akumulaciji i dalje provodi u dovodni cjevovod distribucijske crpne stanice. Za potrebe pražnjenja akumulacije s ciljem redovnog periodičnog održavanja i eventualnih incidentnih događaja, zahvatna građevina služi i kao ispuštanje za kontrolirano pražnjenje akumulacije na način da je spojena s dovodnim cjevovodom za punjenje akumulacije, a reguliranje namjene zahvatne građevine se obavlja preko zasuna smještenog izvan akumulacije.

Razvod vode

Zahvatni cjevovod

Zahvatni cjevovod promjera DN 500 i dužine L=123 m spaja akumulaciju Malo Blato sa crpnom stanicom razvoda. Niveleta zahvatnog cjevovoda položena je s konstantnim nagibom od akumulacije do crpne stanice razvoda. Nagib cjevovoda iznosi I=5,5‰ te pri uvjetima minimalnog vodostaja u akumulaciji omogućuje dotok prema crpnoj stanici razvoda od Q=300 l/s.

Crpna stanica razvoda vode

Crpna stanica razvoda vode smještena je uz akumulaciju, ali također i u neposrednoj blizini crpne stanice zahvata vode pa je pristup crpnoj stanici osiguran istim pristupnim putem. Crpna stanica je tlocrtnih dimenzija oko 14,00 m × 9,45 m i kotom poda 12,65 m n. m. Ulaz u crpnu stanicu predviđen je sa istočne strane platoa. U crpnoj stanici je smještena strojarska, elektrooprema i oprema za upravljanje crpkama. Crpna stanica predviđena je s dvije etaže, podzemnom čija je funkcija smještaj 4 crpke i elektro ormara i prizemnom etažom čija funkcija je omogućiti pristup u crpnu stanicu, dopremu opreme i pristup podzemnoj etaži. Ukupni kapacitet crpne stanice iznosi 300 l/s sa visinom dizanja od 65 m.

Za potrebu rada crpnih agregata potrebno je osigurati napajanje električnom energijom od 342 kW.

Tlačni razvodni cjevovod

Cjelokupni razvod vode projektiran je kao cijevna mreža od ukopanih DUCTIL i PEHD cijevi pod tlakom koji osiguravaju korištenje opreme za natapanje na proizvodnoj tabli metodom kišenja i/ili „kap po kap“. Funkcija tlačnih cjevovoda je dovod vode za navodnjavanje od crpne stanice do mjesta potrošnje, odnosno do svakog hidranta na koji se priključuje oprema za natapanje. Ukupna duljina DUCTIL i PEHD cijevi na podsustavu Malo blato iznosi 21.461 m, nominalnog tlaka 10 bar i promjera određenog hidrauličkim proračunom. Predviđeno je korištenje DUCTIL cijevi za promjere od DN500 do DN350, dok su manji promjeri PEHD cijevi (cijevi od DN315 do DN180).

Ukupna duljina DUCTIL cijevi iznosi 1.400 m, dok duljina PEHD cijevi iznosi 20.061 m.

Vlasnički odnosi

Projektno područje (područje navodnjavanja) čini poljoprivredno zemljište dijelom u državnom vlasništvu, a dijelom u privatnom vlasništvu. Čestice u državnom vlasništvu dane su u zakup na duže razdoblje kako bi se osigurali uvjeti za dugoročnu proizvodnju i ulaganja od strane korisnika državnog zemljišta.

Za objekt ustave, crpne stanice zahvata vode, trafostanice, pristupne ceste, crpne stanice razvoda vode i akumulacije formirati će se nove parcele, a zemljište će se otkupiti. Zemljište je većim dijelom u državnom vlasništvu. Za izgradnju tlačnog razvodnog cjevovoda s oknima i hidrantima za navodnjavanje (priključna okna) i dovodnog cjevovoda nije predviđen otkup zemljišta već će se ishoditi pravo služnosti za katastarske čestice preko kojih će cjevovod prolaziti.

Korisnici ishoda projekta

Dio poljoprivrednog zemljište na projektom području je u vlasništvu države, a dio u privatnom vlasništvu. Unutar granice obuhvata SJN Vransko polje najveći korisnik je "Vrana" sa 641, dok na ostale poljoprivredne proizvođače otpada oko 775 ha. Na području podsustava Gorčine korisnici su "Vrana" i ostali manji poljoprivredni proizvođači.

Izgradnjom sustava navodnjavanja neće doći do promjene vlasništva ili korisnika zemljišta i prema tome korisnici ishoda projekta će biti sadašnji korisnici poljoprivrednog zemljišta koji će priključenjem na sustav dobiti mogućnost značajnog unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje.

Objektima i sustavom navodnjavanja će upravljati licencirana tvrtka, prema Pravilniku o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodoistražnih radova i drugih hidrogeoloških radova, preventivne, redovne i izvanredne obrane od poplava, te upravljanja detaljnim građevinama za melioracijsku odvodnju i vodnim građevinama za navodnjavanje-NN 83/10, 126/12 i 112/14) . Navedeno će se financirati iz fiksne naknade koju će plaćati korisnici sustava navodnjavanja.

Plan provedbe

Do sada je izrađena sljedeća dokumentacija na pripremi Projekta:

- Studija navodnjavanja Vranskog polja, IGH d.d. Zagreb, 2013,
- Agronomska osnova sustava navodnjavanja Vransko polje - I faza, Poljoprivredni fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera iz Osijeka, Osijek, 2016.
- Idejno rješenje sustava navodnjavanja Vransko polje – 1. faza, Elektroprojekt d. d., Zagreb, 2016.
- Sustav navodnjavanja Vransko polje – 1. faza, Studija utjecaja na okoliš, Dvokut Ecro, 2017.
- Glavni projekt , Vodoprivredno projektne biro d.d., Zagreb, listopad 2021. godine

Za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za planirani zahvat SJN Vransko polje I. faza je nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Za planirani zahvat rješenjem Ministarstva okoliša i energetike (sada Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije), od 1. srpnja 2014.g. (Klasa:

UP/I 612-07/14-60/60; Ur.broj: 517-07-1-1-2-14-4), propisana je obveza provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je dana 23.4.2018. izdalo Rješenje KLASA: UP/I-351-03/16-02/85, Urbroj: 517-06-2-1-1-18-36 o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu. Rješenjem su utvrđene mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te provedbu programa praćenja stanja okoliša i ekološke mreže.

- Idejni projekt sustava javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Malo Blato
- Tehničko rješenje, Elektroprojekt d. d., Zagreb, 2018,
- Geodetska podloga za situacije građevina i zahvata u prostoru Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Malo Blato, k.o. Biograd na moru, GEMARK GGA j.d.o.o., Zagreb, Veliko Polje, 2018,
- Geodetska podloga za situacije građevina i zahvata u prostoru Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Malo Blato, k.o. Sveti Filip i Jakov, GEMARK GGA j.d.o.o., Zagreb, Veliko Polje, 2018,
- Geodetska podloga za situacije građevina i zahvata u prostoru Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje – Podsustav Malo Blato, k.o. Turanj, GEMARK GGA j.d.o.o., Zagreb, Veliko Polje, 2018.

Nakon dobivenog rješenja Ministarstva zaštite okoliša ishođena je lokacijska dozvola Ministarstva okoliša i energetike (sada Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije), Klasa: 612/07/19-63/450; Urbroj: 517-05-2-2-20-2 od 10. siječnja 2020. godine . Zatim je ugovorena izvedba Glavnog projekta, kojeg je napravio Vodoprivredno projektirano biro iz Zagreba (VPB d.d., Zagreb, listopad 2021. godine.), izvedbenog projekta te dokumentacije o nabavi radova. Po izradi Glavnog projekta uslijedio je postupak ishođenja Građevinske dozvole. Nakon provedbe javnih natječaja za nabavu radova, roba i usluga za izgradnju SJN Vransko polje – Podsustav Gorčine predviđa se početak radova 2026. godine. Planirano trajanje izgradnje sustava dvije građevinske sezone, tj. predviđeno je da izgradnja završi do kraja 2027. godine. Tijekom izgradnje sustava navodnjavanja predviđen je stručni nadzor nad izvođenjem radova i projektantski nadzor. Nakon dovršetka radova slijedi tehnički pregled, postupanja po zapisniku u slučaju otklanjanja nedostataka, probni rad, ishođenje uporabne dozvole, konačni obračun i primopredaja građevine. **Studijom izvodljivosti (Elektroprojekt d.d., Zagreb., 2014. g), procijenjena je vrijednost ukupne nabave do završetka projekta 37.637.500,00 EUR.**

6. Pregled temeljnih legislativnih normi povezanih s projektom

Navodnjavanje je, kao vodnogospodarska djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda i njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta, sportskih terena ili drugoga zemljišta, u vlasništvu i domeni upravljanja jedinica regionalne samouprave. Pravo na korištenje voda za potrebe navodnjavanja ostvaruje se sukladno članku 96. Zakona o vodama, a radi ostvarenja ciljeva Nacionalnoga projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: NAPNAV), planova i programa navodnjavanja jedinica područne (regionalne) samouprave te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene. U nastavku ove točke dat će se pregled pravnih akata povezanih s projektom.

Izvori prava Europske unije

Uredbe i direktive najvažniji su izvori prava Europske unije, budući da uvijek imaju obvezujući karakter i uvijek su upućene državama članicama. Uredbe su u potpunosti izravno primjenjive, a direktive obvezuju u pogledu rezultata koji se mora ostvariti te se nacionalnim vlastima ostavlja sloboda izbora načina i sredstava koje će upotrijebiti kako bi se postigao zadani cilj.

Uredbe i direktive kojima se pokriva područje izgradnje sustava javnog navodnjavanja su:

- **Uredba (EU) br. 1303/2013** Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 – vidi t. 0
- **Uredba (EU) br. 2021/2015** Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013,
- **Uredba (EU) br. 2021/2116** Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013,
- **Direktiva 2000/60/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (tzv. „Okvirna direktiva o vodama“),
- **Direktiva 2006/118/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja,
- **Direktiva 91/676/EEZ** Vijeća od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora.

Izvori prava Republike Hrvatske

- Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23):
 - Pravilnik o izdavanju vodopravnih akata (NN 09/20, 39/22),
 - Odluka o granicama vodnih područja (NN 79/10),
 - Odluka o utvrđivanju popisa građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju i mješovitih melioracijskih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku (NN 43/24),
 - Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodoistražnih radova i drugih hidrogeoloških usluga, poslova preventivne obrane od poplava te poslova i mjera redovite i izvanredne obrane od poplava te održavanja detaljnih građevina za melioracijsku odvodnju i građevina za navodnjavanje (NN 26/2020),
 - Pravilnik o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (NN 83/10, 76/14),
 - Odluka o visini naknade najma, zakupa, služnosti i građenja na javnom vodnom dobru (NN 89/10, 88/11),
 - III. Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 73/21),
 - Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19, 20/23, 50/23),
 - Odluka o donošenju Plana upravljanja vodnim područjima do 2027 (NN 84/23).
 - Odluka o donošenju Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine (NN 147/2021)
- Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19, 36/24):
 - Uredba o visini naknade za korištenje voda (NN 82/10, 83/12, 10/14, 32/20, 140/22, 158/23, 33/24),
 - Pravilnik o uvjetima i mjerilima za sufinanciranje gradnje građevina za navodnjavanje u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba (NN 83/10),
 - Pravilnik o obračunu i naplati naknade za korištenje voda (NN 36/20).
- Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 52/21, 152/22, 152/24):

- Pravilnik o provedbi intervencije 73.13. "Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima" i intervencije 74.01. "Potpora za sustave javnog navodnjavanja" iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. (NN 152/2023),
- Pravilnik o određivanju područja s prirodnim i ostalim ograničenjima (NN 27/2023, 50/24),
- Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 1/23, 41/23, 150/23, 158/23).
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19, 57/22):
- Pravilnik o agrotehničkim mjerama (NN 22/19).
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18):
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17).
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19):
- Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23),
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16),
- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u području ekološke mreže (NN 25/20, 38/20),
- Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21, 101/22).
- Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (NN 92/14, 107/14, 120/14, 129/14, 149/14, 100/18). 3.5 Usklađenost sa strateškim dokumentima, operativnim programima i legislativom

Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.

Europska komisija odobrila je 28. listopada 2022. službeno je donesen na sjednici Vlade RH 23. veljače 2023. SP ZPP donesen je s ciljem ubrzanja procesa strukturne transformacije hrvatskog poljoprivredno-prehrambenog sektora u modernu djelatnost koja proizvodi visokokvalitetnu hranu po konkurentnim cijenama, koja, uz održivo upravljanje prirodnim resursima, stvara nova radna mjesta te doprinosi poboljšanju kvalitete života i rada u ruralnim područjima. Strateški plan predstavlja nacionalni dokument kojim se osigurava potpora iz europskih poljoprivrednih fondova, a usklađen je sa Strategijom poljoprivrede do 2030. godine, odnosno Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine te se njime planira osigurati doprinos ciljevima Europskog zelenog plana uključujući Strategiju za bioraznolikost te strategiju Od polja do stola.

Kao ključne probleme u poljoprivrednoj proizvodnji, SP ZPP navodi ranjivost hrvatske poljoprivrede na klimatske promjene te nisku učinkovitost poljoprivrednih gospodarstava. Sve češće suše (u prosjeku svakih 3 do 5 godina), rezultiraju značajnim štetama u ratarstvu i, ovisno o intenzitetu i trajanju, mogu smanjiti prinose usjeva od 20% do 70%, dok su potencijalni prinosi u velikoj mjeri već umanjeni, zbog primjene zastarjele tehnologije, tj. ne korištenja boljih dostupnih rješenja. Veliki doprinos navedenim problemima su nedovoljno razvijeni sustavi navodnjavanja i melioracijske odvodnje. RH posjeduje iznimno vodno bogatstvo koje pruža mogućnost održivog navodnjavanja uz očuvanje voda u skladu s Okvirnom direktivom o vodama. Vodni potencijali zapravo višestruko nadmašuju definirane potrebe za vodom (111,66 x10⁹ m³ vode, odnosno 26.059 m³/stanovniku godišnje), no njihova vremenska i prostorna disperzija bitno otežava realizaciju projekta navodnjavanja, pa se unatoč bogatim vodnim resursima, navodnjava samo 1,9% ukupno korištenih poljoprivrednih površina. Stoga SP ZPP ističe potrebu povećanja poljoprivrednih površina s mogućnošću navodnjavanja. SP ZPP-om su definirane potrebe (za postizanje ciljeva SP) te niz pripadajućih intervencijskih strategija, uključujući plan s ciljnim vrijednostima i pokazatelje konteksta. Projekt SJN Vransko polje – podsustav Malo blato moguće je identificirati kroz kategoriju „Intervencije za ruralni razvoj“, tip mjere tj. intervencije INVEST(72-74) „Ulaganja, uključivo ulaganja u navodnjavanje“, broj mjere tj. intervencije 74.01. „Potpora za sustave javnog navodnjavanja“, koja će se opisati u nastavku.

„Intervencija za ruralni razvoj“, tip mjere tj. intervencije INVEST(72-74) „Ulaganja, uključivo ulaganja u navodnjavanje“, broj mjere tj. intervencije 74.01. „Potpora za sustave javnog navodnjavanja“

Opis intervencije

Intervencija 74.01 – Potpora za sustave javnog navodnjavanja, spada u vrstu intervencija INVEST(72-74) - Ulaganja, uključivo ulaganja u navodnjavanje, sa zajedničkim pokazateljem ostvarenja O.22 - Broj operacija ili jedinica ulaganja u infrastrukturu obuhvaćenih potporom.

Specifični cilj ZP-a za ovu vrstu intervencije je SO2 - Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju, a pripadajući pokazatelj rezultata R.39 - Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća u području biogospodarstva, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a.

Intervencija se odnosi na izgradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja (uključujući i podzemnu drenažu), kao element funkcionalne cjeline projekta i slično), a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja. Prihvatljivima se smatraju i ulaganja u sustave navodnjavanja, koji svoje potrebe za vodom zadovoljavaju iz alternativnih izvora.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

Korisnici

Korisnici su jedinice područne (regionalne) samouprave.

Prihvatljivi troškovi

U skladu s Prilogom 5. Uredbe (EU) br. 2021/2015 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- materijalni troškovi:
 - troškovi građenja (izgradnja ili rekonstrukcija), koji uključuju:
 - građevinski, obrtnički i instalaterski radovi na izgradnji sustava javnog navodnjavanja kao funkcionalne cjeline za koji je izdana jedna ili više građevinskih dozvola,
 - izgradnju: akumulacije, crpne stanice, cjevovoda, distribucijske mreže, nadzorno upravljačkog sustava, kanala, melioracijske odvodnje, pristupnih i poljskih putova, hidrometeoroloških stanica te elektroenergetska mreža, priključak na elektroenergetske mrežu i troškove priključenja na elektroenergetsku mrežu.
- nematerijalni troškovi:
 - nabava ili razvoj računalnog softvera
 - opći troškovi do 10% ukupno prihvatljivih troškova Projekta:
 - troškovi projektno-tehničke dokumentacije, geodetskih usluga, usluga istražnih arheoloških radova, mjere zaštite okoliša i prirode, elaborata i certifikata te troškovi projektantskog i stručnog nadzora
 - troškovi rješavanja imovinsko-pravnih odnosa (kupovina zemljišta, naknada za izvlaštenje, odvjetničke usluge, usluge sudskih vještaka, usluge geodeta i usluge drugih osoba u postupku rješavanja imovinskopravnih odnosa)

Uvjeti za prihvatljivost

Uvjeti prihvatljivosti korisnika su:

- podmirene, odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu Republike Hrvatske
- ne smije umjetno stvarati uvjete u skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br. 2021/2116
- ne postojanje sukoba interesa s dobavljačima u postupku nabave.

Uvjeti prihvatljivosti projekta su:

- provodi se na području Republike Hrvatske
- odnosi se na gradnju novog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja (uključujući i podzemnu drenažu) kao elementi funkcionalne cjeline projekta i slično), a koji dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja
- stanje vodnog tijela nije identificirano kao manje od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjem iz razloga vezanih uz količinu vode
- u okviru ulaganja mora postojati uspostavljeno ili se uspostavlja mjerenje vode kojim se omogućuje mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora
- ulaganje nema značajan negativni utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i/ili na zaštićene dijelove prirode (navedeno se dokazuje analizom utjecaja na okoliš koja mora pokazati da ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i koja mora biti odobrena od strane nadležnog tijela)
- ulaganje mora biti u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama
- korisnik (jedinica područne (regionalne) samouprave) i krajnji korisnici (vlasnici ili drugi zakonski posjednici poljoprivrednih parcela/zemljišta za koje se projektom osigurava mogućnost priključenja na javni sustav navodnjavanja) moraju prilikom podnošenja zahtjeva za potporu imati ugovornim odnosom definiran način priključenja na sustav javnog navodnjavanja
- tlo za navodnjavanje na cjelokupnoj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom mora biti pogodno za navodnjavanje
- do kraja investicije korisnik mora imati vodopravnu dozvolu za zahvaćanje voda za navodnjavanje koje je izdalo nadležno tijelo
- ulaganje mora biti u skladu s relevantnim planom upravljanja vodnim područjima
- provedba projekta od donošenja odluke Agencije za plaćanja kojim se dodjeljuju sredstva korisniku do podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu može trajati najduže 36 mjeseci, ali ne duže od 30. lipnja 2029. godine
- aktivnosti vezane uz ulaganje ne smiju započeti prije podnošenja zahtjeva za potporu, osim pripremnih aktivnosti (opći troškovi, stjecanje vlasništva nad nekretninom na kojoj će se obavljati investicija, ishođenje građevinske i drugih dozvola i s njima povezane aktivnosti do trenutka prijave početka građenja)
- projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje
- korisnik ne smije tijekom razdoblja od pet godina od konačne isplate potpore na sufinanciranom ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti (iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti)
- isti troškovi unutar projekta ne smiju biti već sufinancirani sredstvima javne potpore.

Načela kriterija odabira

Načela kriterija odabira koja će se primjenjivati kod odabira projekata će se temeljiti na:

- razvijenosti područja
- planiranoj priključenosti proizvodnih poljoprivrednih površina na sustav javnog navodnjavanja
- aridnosti poljoprivrednih površina u obuhvatu sustava javnog navodnjavanja
- ekonomska stopa povrata
- pogodnosti tala za navodnjavanje.

Prioritet će imati ulaganja u nerazvijenija područja, s većom priključenosti poljoprivrednih površina, u sustave čiji se obuhvat navodnjavanja nalazi u području koje ima manji prosjek oborina od prosjeka na nivou države, sustave navodnjavanja s većom ekonomskom stopom povrata i u pogodna tla za navodnjavanje .

Opseg potpore

Intenzitet potpore iznosi 100% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta, neovisno o razvijenosti područja na kojem se provodi ulaganje. Najviša vrijednost potpore po projektu iznosi do 15.000.000 EUR-a, što ne predstavlja ulaganje u "large scale infrastructure".

Usklađenost s operativnim programima

Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije do 2030. Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (u daljnjem tekstu Program) je program upravljanja vodama u djelatnostima zaštite od štetnog djelovanja voda i navodnjavanju propisan člankom 37. Zakona o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23).

Programom se utvrđuje okvirni program ulaganja u uređenje voda u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda te navodnjavanje kroz izgradnju vodnih građevina za navodnjavanje. Program ulaganja u gradnju ovih građevina obrađuje kao dvije zasebne cjeline, dakle kao ulaganja u (1) regulacijske i zaštitne vodne građevine i (2) građevine za melioracije, iz razloga što sadrže drugačija polazišta, ciljeve, korisnike, izvore financiranja, tehničke i financijske aspekte.

U Programu se opisuju aktivnosti na provedbi ciljeva NAPNAV-a na cca 152.000 ha koje su se sastojale od izrade planske i projektne dokumentacije, radova na sanaciji i rekonstrukciji postojećih sustava te izgradnje novih sustava za navodnjavanje. Definirana su tako četiri nacionalna pilot projekta navodnjavanja u ukupnom obuhvatu od oko 10.000 ha koji, osim same izgradnje sustava navodnjavanja, imaju za cilj dati smjernice za projektiranje i izgradnju sustava navodnjavanja.

Ciljevi zacrtani NAPNAV-om se sporo ostvaruju. Naime, njime je (2005. godine) bilo planirano do 2010. izgraditi sustave navodnjavanja na novih 35.000 ha poljoprivredne površine, a do 2020. na ukupno 65.000 ha. Program konstatira da se započeti projekti planiraju završiti kroz nacionalne mehanizme financiranja, dok je za buduće projekte potrebno identificirati i uključiti sve moguće izvore financiranja, posebice korištenje sredstava fondova Europske unije.

7. Usklađenost s legislativom

Zakon o vodama

Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23) temeljni je pravni akt kojim se, između ostaloga, uređuje navodnjavanje u Republici Hrvatskoj. Zakonom je propisano da građevinama za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave upravljaju te jedinice.

Gradnja i održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave provodi se prema programu koji donosi njezino predstavničko tijelo. Na građenje ovih građevina ne plaća se komunalni doprinos. Ulaganja sredstava državnog proračuna, vodnih naknada i sredstava iz međunarodnih izvora u gradnju građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave provode se prema Planu upravljanja vodama. Pravo na korištenje voda za potrebe navodnjavanja ostvaruje se sukladno ovom Zakonu, a radi ostvarenja ciljeva NAPNAV-a u Republici Hrvatskoj, planova i programa navodnjavanja jedinica područne (regionalne) samouprave te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene.

U svrhu građenja, održavanja i korištenja sustava za navodnjavanje od interesa za više vlasnika ili zakonitih posjednika zemljišta mogu se osnivati trgovačka društva, zadruga ili udruge korisnika voda (melioracijske vodne organizacije) u skladu s posebnim propisima. U Zakonu se člancima 186. i 187. propisuje da pravna ili fizička osoba može koncesijom steći pravo pružanja usluge javnoga navodnjavanja i/ili pravo izvođenja radova u djelatnosti javnoga navodnjavanja. Koncesija za pružanje usluge javnoga navodnjavanja daje se na razdoblje od tri do pet godina. Koncesija za radove u djelatnosti javnog navodnjavanja daje se na razdoblje od najviše 20 godina.

Pravilnik o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje

Pravilnikom o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (NN 83/10, 76/14) propisuje se upravljanje, tehnički i drugi uvjeti uređenja sustava za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne

(regionalne) samouprave (sustav javnog navodnjavanja), obveza izvješćivanja o stanju i korištenju sustava, osnove za utvrđivanje troškova održavanja sustava i način rasporeda tih troškova na korisnike. Za pristupanje izradi projektne dokumentacije sustava javnog navodnjavanja Pravilnikom se propisuje da je potrebno osigurati potvrdu krajnjih korisnika o korištenju budućeg sustava javnog navodnjavanja kojom krajnji korisnici iskazuju interes za korištenje sustava, sudjelovanje u troškovima rada i održavanja te sudjelovanje u troškovima gradnje. Potvrdom krajnjih korisnika mora se potvrditi iskazani interes na minimum 70% poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja.

Za pristupanje gradnji sustava javnog navodnjavanja Pravilnikom se propisuje da je potrebno ugovornim odnosom definirati prava i obveze krajnjih korisnika i jedinica područne (regionalne) samouprave, a prvenstveno obvezu trajnog korištenja sustava za potrebe poljoprivredne proizvodnje te ekonomsko-financijskim analizama potvrditi opravdanost ulaganja. Ugovornim odnosom krajnjih korisnika i jedinica područne (regionalne) samouprave mora se obuhvatiti minimalno 70% poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja. Pravilnikom se, nadalje, definiraju godišnji troškovi rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja koji se sastoje od fiksnih i varijabilnih troškova i koji se obračunavaju jednom godišnje.

Fiksne troškove rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja čine sljedeći troškovi:

- troškovi upravljanja i rukovanja sustavom javnog navodnjavanja,
- troškovi održavanja sustava javnog navodnjavanja i
- zajednički troškovi sustava javnog navodnjavanja (izvještavanje, tehnički i agronomski poslovi, financijski troškovi administriranja sustava javnog navodnjavanja, troškovi osiguranja sustava javnog navodnjavanja i naplate naknade, ostali troškovi).

Varijabilni troškovi rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja ovise o količini isporučene vode, a čine ih sljedeći troškovi:

- troškovi energije potrebni za rad sustava javnog navodnjavanja i
- troškovi naknade za korištenje voda.

U postupku izračuna i obračuna godišnjih troškova rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja, jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su uključiti krajnje korisnike.

Odluku o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje, u kojoj se posebno iskazuje naknada za fiksne, a posebno za varijabilne troškove, donosi predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave.

Pravilnikom se ostavlja mogućnost podmirivanja dijela troškova javnih sustava navodnjavanja iz sredstava proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave ako to odobri izvršno tijelo jedinica područne (regionalne) samouprave.

Uredba o visini naknade za korištenje voda i Pravilnik o obračunu i naplati naknade za korištenje voda

Uredbom o visini naknade za korištenje voda (NN 82/10, 83/12, 10/14, 32/20, 140/22, 158/23, 33/24) i Pravilnikom o obračunu i naplati naknade za korištenje voda (NN 36/20) definirani su, uz ostalo, visina naknade za korištenje voda, korekcijski koeficijenti kojima se umanjuje iznos naknade za korištenje voda, obveznici plaćanja naknade, način obračuna naknade i obračunska razdoblja.

Obveznici plaćanja naknade za korištenje voda su, uz ostale, pravne i fizičke osobe koje zahvaćaju vodu za navodnjavanje za različite namjene.

Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodoistražnih radova i drugih hidrogeoloških usluga, poslova preventivne obrane od poplava te poslova i mjera redovite i izvanredne obrane od poplava te održavanja detaljnih građevina za melioracijsku odvodnju i građevina za navodnjavanje.

Ovim pravilnikom (NN 26/20) se propisuju, između ostaloga, posebni uvjeti za obavljanje djelatnosti upravljanja vodnim građevinama za navodnjavanje, a osobito tehnička opremljenost, brojnost i stručnost zaposlenika.

Djelatnost održavanja građevina za navodnjavanje može obavljati pravna osoba koja ispunjava ove posebne uvjete:

1. da ima najmanji broj zaposlenika sa stručnim kvalifikacijama, kako je određeno Prilogom 3.b Pravilnika, zaposlenih na neodređeno vrijeme te osposobljenih za rad na siguran način:

A. BROJNOST I STRUČNOST ZAPOSLENIKA

Brojnost i stručnost zaposlenika		Najmanji broj
1.	ZAPOSLENICI UKUPNO	5
1.1.	ZAPOSLENICI TEHNIČKE STRUKE	5
1.1.1.	DSS ILI VSS/ PSS ILI VŠS – strojarskog smjera 1 – elektro smjera 1	2
1.1.2.	VKV i KV	2
1.1.3.	PKV i NKV	1

2. da ima u vlasništvu ili leasingu, pod uvjetom iz članka 6. stavka 2. Pravilnika najmanji broj i vrstu opreme s najmanje utvrđenim svojstvima, kako je određeno Prilogom 3.b Pravilnika,

B. TEHNIČKA OPREMLJENOST

Tehnička opremljenost		Najmanji broj
2.	STROJEVI I ALATI UKUPNO	2
2.1.	Kamion nosivosti 15 t	1
2.2.	KOMBINIRANI STROJEVI SNAGE VEĆE OD 50 kW (prikladni kao alternativa za klasične bagere i buldožere)	1

Pravilnikom se, nadalje, regulira certifikacijski postupak tj. postupak utvrđivanja posebnih uvjeta te postupak ishođenja, mjerila za izdavanje, važenje, troškovi postupka, trajanje i sadržaj rješenja o ispunjenju posebnih uvjeta.

Zakon o zaštiti okoliša

Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana je provedba postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš. Donošenjem tih propisa postupak je sustavno uređen i usklađen s odgovarajućim direktivama EU. Pored toga, usvojeni propisi temelje se i na odredbama međunarodnog ugovora, kojeg je Republika Hrvatska potvrdila donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 6/96). Postupak procjene provodi se već u ranoj fazi planiranja zahvata i to prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno. Objedinjeni postupci procjene utjecaja zahvata na okoliš provode se u slučaju kada se zahvat, za koji se provodi procjena, odnosi na postrojenje za koje se obvezno utvrđuju objedinjeni uvjeti zaštite

okoliša i u slučaju kada je za zahvat, za koji se provodi procjena, obvezno provesti glavnu ocjenu o prihvatljivosti zahvata za prirodu.

Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš je postupak tijekom kojega nadležno tijelo (Ministarstvo ili upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu), na temelju pojedinačnih ispitivanja sukladno utvrđenim mjerilima (Popis zahvata iz Priloga I., II. i III.) i/ili kriterijima određenim u Prilogu V. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17), utvrđuje može li planirani zahvat imati značajne utjecaje na okoliš i odlučuje o potrebi procjene.

Vezano uz naprijed izneseno vrijedi sljedeće:

1. zahvati za koje se obvezno provodi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš:

- melioracijski sustavi površine 5000 ha i više, a u jadranskom vodnom području 500 ha i više,
- brane i druge građevine namijenjene zadržavanju i akumulaciji vode, pri čemu je nova ili dodatna količina zadržane ili akumulirane vode veća od 10 milijuna m³.

2. zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš:

- gospodarenje vodama namijenjenih poljoprivredi, uključujući navodnjavanje i odvodnju pri čemu je površina navodnjavanja 1000 ha i više, a u jadranskom vodnom području 200 ha i više,
- brane i druge građevine namijenjene zadržavanju ili akumulaciji vode,

3. zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš i za koje je nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu:

- kanali, nasipi i druge građevine za obranu od poplave i erozije obale.

Prema Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš (NN 61/14, 3/17), planirani zahvat se nalazi na Popisu zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (Prilog II. pod točkom 1.1. Gospodarenje vodama namijenjeno poljoprivredi, uključujući navodnjavanje i odvodnju pri čemu je površina navodnjavanja 2.000 ha i veće, a u Jadranskom slivnom području 300 ha i veće). Za provedbu postupka procjene utjecaja na okoliš za planirani zahvat je, prema članku 5. iste Uredbe, nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Za planirani zahvat rješenjem Ministarstva okoliša i energetike od 1. srpnja 2014.g. (Klasa: UP/I 612-07/14- 60/60; Ur.broj: 517-07-1-1-2-14-4), propisana je obveza provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu.

Studiju utjecaja na okoliš i prirodu SN Vransko Polje – 1.faza izradio je Dvokut ecro d.o.o. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je dana 23.4.2018. izdalo Rješenje KLASA: UP/I-351-03/16-02/85, Urbroj: 517-06-2-1-1-18-36 o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu. Rješenjem su utvrđene mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te provedbu programa praćenja stanja okoliša i ekološke mreže.

Zakon o zaštiti prirode

Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/18, 127/19) uređuje se sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih dijelova te druga pitanja s tim u vezi. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se procjenjuje postoji li vjerojatnost da provedba zahvata u području ekološke mreže, samog ili s drugim zahvatima, može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže s obzirom na njezinu strukturu i funkcionalnost. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu ne provodi se ako zahvat neposredno povezan s upravljanjem područjem ekološke mreže.

Postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za područje ekološke mreže sastoji se od:

- prethodne ocjene prihvatljivosti,
- glavne ocjene prihvatljivosti s ocjenom drugih pogodnih mogućnosti,
- utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta.

Postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za područje ekološke mreže provodi nadležno ministarstvo odnosno upravno tijelo županije. Ukoliko se za zahvat provodi procjena utjecaja na okoliš, ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu se provodi u sklopu tog postupka. Nemoguće je unaprijed utvrditi koje vrste zahvata mogu imati značajan utjecaj jer to ovisi o svojstvima područja i propisanim ciljevima očuvanja. Nije presudno provodi li se zahvat unutar područja ekološke mreže ili izvan njega, već ima li utjecajna to područje.

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. Direktiva uspostavlja okvir za zaštitu kopnenih površinskih voda, prijelaznih voda, obalnih voda i podzemnih voda koji, osim što sprječava daljnju degradaciju te štiti i učvršćuje stanje vodnih ekosustava, obećava održivo korištenje voda na osnovu dugoročne zaštite raspoloživih vodnih resursa, ima za cilj bolju zaštitu i poboljšanje vodnog okoliša također doprinosi i ublažavanju posljedica poplava i suša.

Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.

Ovom se Uredbom utvrđuju zajednička pravila koja se primjenjuju na:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond,
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) koji funkcioniraju u skladu sa zajedničkim okvirom („europski strukturni i investicijski fondovi“ – „ESI fondovi“).

Osim zajedničkih i općih odredbi o ESI fondovima, za Projekt su bitne odredbe ove Uredbe:

- članka 60. prema kojemu se stopa ili stope sufinanciranja i najviši iznos potpore iz ESI fondova utvrđuju u skladu s pravilima za pojedine fondove
- članak 61. definira „neto prihode“ nakon dovršetka projekta te nastavno stopu sufinanciranja i najvišu visinu potpore EU financiranja. U stavku 7. pod točkom (h) navedena je iznimka primjene tog članka za „operacije“ za koje su iznosi ili rate potpore utvrđeni u Prilogu I. Uredbi o EPFRR-u.
- članka 65., stavka 2. prema kojemu su izdaci prihvatljivi za doprinos iz ESI fondova ako su nastali na teret korisnika i ako su plaćeni u razdoblju između datuma podnošenja programa Komisiji ili od 1. siječnja 2014., ovisno o tome što je prije, i 31. prosinca 2023. Osim toga, izdaci su prihvatljivi samo za doprinos iz EPFRR-a ako je agencija za plaćanje zaista isplatila relevantnu pomoć u razdoblju između 1. siječnja 2014. i 31. prosinca 2023. Budući da Projekt nakon dovršetka neće ostvarivati neto prihod te se planira financirati kroz EPFRR, mjerodavna je Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.

Uredba (EU) br. 2021/2015 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021.

Uredba o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

Ovom Uredbom utvrđuju se pravila o:

- utvrđuje pravila o programiranju, umrežavanju, upravljanju, praćenju i evaluaciji na temelju odgovornosti koje dijele države članice i Komisija te pravila za osiguravanje koordinacije između EPFRR-a i drugih instrumenata Unije općim i specifičnim ciljevima koje treba ostvarivati s pomoću potpore Unije koja se financira iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) te o povezanim pokazateljima;
- vrstama intervencija i zajedničkim zahtjevima za države članice kako bi mogle ostvarivati te ciljeve, kao i o povezanim financijskim aranžmanima;
- strateškim planovima u okviru ZPP-a, koje trebaju izraditi države članice, a u kojima se određuju ciljne vrijednosti, utvrđuju uvjeti za intervencije i dodjeljuju financijska sredstva, u skladu sa specifičnim ciljevima i utvrđenim potrebama;
- koordinaciji i upravljanju, kao i o praćenju, izvješćivanju i evaluaciji.

Projekt SJN Vransko polje je u skladu s člankom 74, Ulaganja u navodnjavanje., stavkom 1., ove Uredbe prema kojoj se iz okvira intervencije SP ZPP-a može dodijeliti potpora za ulaganja u navodnjavanje u novim i postojećim navodnjanim područjima, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 73. (Ulaganja) i ovom članku.

8. Način financiranja izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja

Za Sustav javnog navodnjavanja Vransko polje sva izrađena projektna dokumentacija kao i ona koja je trenutno u izradi se financira na način korištenja sredstava proračuna Hrvatskih voda i Zadarske županije u omjeru 80/20. Krajnji korisnici ne sudjeluju u financiranju izrade projektne dokumentacije niti u troškovima izgradnje sustava, nego u troškovima budućeg upravljanja, održavanja i korištenja, te u troškovima distribucije vode po navodnjavanoj površini.

Financiranje izgradnje sustava navodnjavanja Vransko polje će se provoditi u skladu s Pravilnikom o provedbi intervencije 73.13. Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima i intervencije 74.01. Potpora za sustave javnog navodnjavanja iz strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027.

Prihvatljivi projekti su gradnja novih sustava javnog navodnjavanja, a uvjeti prihvatljivosti su:

- a) provode se na području Republike Hrvatske,
- b) odnosi se na izgradnju nove infrastrukture za navodnjavanje koja dovodi do povećanja navodnjavanog područja ,
- c) stanje vodnog tijela nije identificirane kao manje od dobrog u Planu upravljanja vodnim područjima 2022. - 2024. iz razloga vezanih uz količinu vode,
- d) ulaganje nema značajan negativni utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže i/ili na zaštićene dijelove prirode (navedeno se dokazuje analizom utjecaja na okoliš, koja mora pokazati da ulaganje nema značajan negativan utjecaj na okoliš i koja mora biti odobrena od nadležnog tijela) ,
- e) ulaganje mora biti u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama,
- f) korisnik- Jedinica područne (regionalne) samouprave) i krajnji korisnici (vlasnici ili drugi zakonski posjednici poljoprivrednih parcela/zemljišta za koje se projektom osigurava mogućnost priključenja na javni sustav navodnjavanja), moraju imati ugovornim odnosom definirano priključenje krajnjih korisnika na sustav javnog navodnjavanja na način određen propisom koji uređuje upravljanje i uređenje javnog sustava navodnjavanja, odnosno predugovorom između krajnjih korisnika i jedinica područne (regionalne) samouprave mora se obuhvatiti minimalno 70% poljoprivrednih površina unutar obuhvata pojedinog sustava javnog navodnjavanja,
- g) studijom izvodljivosti projekta je utvrđeno da je tlo za navodnjavanje na cjelokupnoj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom pogodno za navodnjavanje,
- h) ulaganje mora biti u skladu s Planom upravljanja vodnim područjima 2022.-2027.,
- i) u okviru ulaganja mora postojati uspostavljene ili se uspostavlja mjerenje vode kojim se omogućuje mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora,
- j) aktivnosti projekta ne smiju započeti i prije podnošenja prvog dijela zahtjeva za potporu, uključujući sklapanje ugovora s izvođačima/dobavljačima ili izvršenje narudžbe radova/robe od njih, osim pripremnih aktivnosti (pripreme aktivnosti uključuju nastale opće troškove, stjecanje vlasništva nad nekretninom na kojoj će se obavljati investicija, ishođenje građevinske i drugih dozvola i s njima povezane aktivnosti, izuzev prijavu početka građenja koja podrazumijeva da su aktivnosti projekta započete) ,
- k) projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje ,
- l) projekt građenja (izgradnje ili rekonstrukcije) se odnosi na građenje za koje se izdaje građevinska dozvola odnosno ne odnosi se na jednostavne i druge građevine i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola,

- m) projekt mora ostvariti minimalni broj bodova (prag prolaznosti) na temelju kriterija odabira iz Priloga 3 Pravilnika,
- n) korisnik ne smije na ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti (iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti),
- o) nakon administrativne kontrole prihvatljivosti projekta i troškova nije isključeno kao neprihvatljivo/neodobreno više od 50 % iznosa ulaganja za koje korisnik traži potporu (bez općih troškova).

Ako projekt tijekom postupka dodjele potpore ne ispunji uvjete iz stavaka 1. i 2. ovoga članka korisnikov zahtjev se odbija. Uvjeti prihvatljivosti projekta koje projekt mora ispunjavati i zadržati u postupku provedbe projekta jesu:

- a) korisnik (jedinica područne (regionalne) samouprave) i krajnji korisnici (vlasnici ili drugi zakonski posjednici poljoprivrednih parcela/zemljišta za koje se projektom osigurava mogućnost priključenja na javni sustav navodnjavanja) moraju prilikom podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu imati ugovornim odnosom definirano priključenje krajnjih korisnika na sustav javnog navodnjavanja na način određen propisom koji uređuje upravljanje i uređenje javnog sustava navodnjavanja odnosno ugovorom između krajnjih korisnika i jedinica područne (regionalne) samouprave mora se obuhvatiti minimalno 70% poljoprivrednih površina unutar obuhvata pojedinog sustava javnog navodnjavanja,
- b) aktivnosti projekta ne smiju započeti prije podnošenja prvog dijela zahtjeva za potporu, uključujući sklapanje ugovora s izvođačima/dobavljačima ili izvršenje narudžbe radova/robe od njih, osim pripremnih aktivnosti (pripreme aktivnosti uključuju nastale opće troškove, stjecanje vlasništva nad nekretninom na kojoj će se obavljati investicija, ishodaenje građevinske i drugih dozvola i s njima povezane aktivnosti, izuzev prijavu početka građenja koja podrazumijeva da su aktivnosti projekta započete) ,
- c) do kraja provedbe projekta uspostavljene je mjerenje vode kojim je omogućeno mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora,
- d) projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje ,
- e) projekt mora ispunjavati uvjete, kako je navedeno u članku 23. Pravilnika, po kojima je ostvaren broj bodova na temelju kriterija odabira iz Priloga 3 Pravilnika,
- f) do kraja investicije korisnik mora imati vodopravnu dozvolu za zahvaćanje voda za navodnjavanje, koju je izdalo nadležno tijelo,
- g) korisnik ne smije na ulaganju napraviti značajne promjene koje mijenjaju svrhu, namjenu i vrstu ulaganja, promijeniti vlasništvo nad ulaganjem, dati ulaganje u zakup ili najam ili ga premjestiti (iznimno, moguća su odstupanja u slučajevima više sile ili nastupa izvanrednih okolnosti),
- h) korisnik mora realizirati prihvatljive troškove iz odluke o dodjeli sredstava u vrijednosti većoj od 50%,
- i) projekt mora biti stavljen u funkciju/uporabu ili biti spreman za uporabu.

Ako korisnik tijekom postupka provedbe projekta ne ispunji uvjete iz stavka 4. ovoga članka , korisnikov zahtjev se odbija.

Ako korisnik realizira prihvatljive troškove iz odluke o dodjeli sredstava u vrijednosti manjoj od 50 %, Agencija za plaćanja će izdati odluku o odbijanju zahtjeva za isplatu i odluku o povratu sredstava ako su sredstva isplaćena .

Ako korisnik realizira prihvatljive troškove projekta u vrijednosti od 50 % do 80 % u odnosu na odobrene troškove iz odluke o dodjeli sredstava, Agencija za plaćanja će primijeniti financijske korekcije u skladu s Pravilima o primjeni financijskih korekcija (Prilog 7 Pravilnika).

Uvjeti koje korisnik mora ispunjavati i zadržati u vezi s projektom u ex post razdoblju su navedeni u članku 24. Pravilnika. Korisnik mora omogućiti obavljanje posjeta ulaganju/kontrole na terenu .

Ako korisnik ne omogući obavljanje posjeta ulaganju/kontrole na terenu, korisnikov zahtjev se odbija i/ili se od korisnika traži povrat isplaćenih sredstava. Uvjete prihvatljivosti projekta iz ovoga članka korisnik ne smije umjetno stvarati u skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br. 2021/2116. Uvjeti prihvatljivosti projekta dokazuju se dokumentacijom koju dostavlja korisnik, a koja će biti propisana natječajem te provjerama podataka od strane Agencije za plaćanja iz dostupnih registara i baza podataka nadležnih institucija.

Zahtjev za isplatu konačne rate/jednokratne isplate korisnik je obavezan dostaviti u roku od 36 mjeseci od donošenja odluke o dodjeli sredstava, ali ne kasnije od 30. lipnja 2029.

Intenzitet javne potpore iznosi do 100 % od ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 150.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi do 15.000.000 EUR.

Opći uvjeti prihvatljivosti troškova su:

- a) povezanost s projektom i nastanak u okviru projekta,
- b) stvarnost nastanka kod korisnika,
- c) izvršenje plaćanja korisnika dobavljačima roba, izvođačima radova te pružateljima usluga do trenutka podnošenja zahtjeva za isplatu,
- d) dokazivost putem računa ili dokumenata jednake dokazne vrijednosti koji su usporedivi s odobrenim troškom,
- e) evidentiranje računa u poslovnim knjigama korisnika, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom,
- f) osnova na temelju koje je izvršeno plaćanje računa (ponuda, predračun ili drugi dokument) ne smije biti datirana prije datuma nastanka navedenog na odobroj ponudi,
- g) u fazi postupka dodjele potpore troškovi i visina troškova se dokazuju dokumentacijom koja će biti propisana natječajem ,
- h) provođenje postupaka nabave u skladu s propisima i pravilima,
- i) usklađenost s odredbama članka 36. Uredbe (EU) br. 2021/2116 koje se odnose na zabranu dvostrukog financiranja,
- j) provedba na području Republike Hrvatske.

Uvjeti iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se kumulativno.

Uvjeti prihvatljivosti troškova primjenjivi u određenom projektu utvrđuju se u ugovoru o financiranju. Nove kategorije troškova dodane revizijom Strateškog plana prihvatljive su od datuma podnošenja zahtjeva za reviziju Strateškog plana Europskoj komisiji pod uvjetima navedenima u članku 86. stavku 3. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Postupak nabave ne smije započeti prije podnošenja prvog dijela zahtjeva za potporu, osim za opće troškove koji se odnose na pripremne aktivnosti za koje su izvršitelji usluga odabrani prije podnošenja zahtjeva za potporu. U drugoj fazi postupka dodjele potpore prihvatljivi su isključivo troškovi koje su odobreni u sklopu ugovora o financiranju, a u fazi provedbe projekta prihvatljivi su isključivo troškovi koji su odobreni u sklopu odluke o dodjeli sredstava odnosno odluke o izmjeni odluke sredstava.

U drugoj fazi postupka dodjele potpore vrijednost prihvatljivog troška može biti veća ili manja u odnosu na vrijednost istog troška odobrenog u sklopu ugovora o financiranju, pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali uvjeti prihvatljivosti projekta i troškova propisani Pravilnikom.

U fazi provedbe projekta korisniku se po trošku ne može isplatiti potpora u iznosu većem od odobrenog iznosa za stavku troška iz odluke o dodjeli sredstava/odluke o izmjeni odluke o dodjeli sredstava.

Ako je neki od prihvatljivih troškova djelomično sufinanciran iz javnih izvora Republike Hrvatske, to jest od strane središnjeg tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili druge pravne osobe koja dodjeljuje državne potpore, tako da iznos javne potpore iz svih javnih izvora u odnosu na ukupan iznos prihvatljivih troškova prelazi intenzitet javne potpore ili najviši iznos javne potpore iz glave III. Uredbe (EU) br. 2021/2115 i Pravilnika, iznos potpore za dodjelu/isplatu se umanjuje tako da iznos javne potpore iz svih javnih izvora ne prelazi intenzitet javne potpore niti najviši iznos javne potpore.

Prihvatljivi troškovi su:

- a) opći troškovi,
- b) nematerijalni troškovi, kao sastavni dio ulaganja uz materijalni trošak,
- c) materijalni troškovi.

Prihvatljivi troškovi navedeni su u listi prihvatljivih troškova odnosno prilozima koji su sastavni dio Pravilnika.

Opći troškovi:

Prihvatljivi opći troškovi trebaju biti vezani uz pripremu i provedbu projekta i nastati nakon 1. siječnja 2023. godine. U intervenciji 74.01. opći troškovi prihvatljivi su do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova), ali ne više od 700.000 EUR.

Prihvatljivi nematerijalni troškovi, kao sastavni dio ulaganja uz materijalni trošak su kupnja ili razvoj računalnih programa.

Prihvatljivi materijalni troškovi za sufinanciranje unutar intervencije 74.01. su građenje novog sustava javnog navodnjavanja.

Neprihvatljivi troškovi za sufinanciranje su:

- a) kupnja zemljišta osim u intervenciji 74.01 , gdje je dozvoljena u iznosu manjem od 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova,
- b) kupnja objekata,
- c) kupnja vozila,
- d) oprema za obavljanje poslova vatrogasne djelatnosti,
- e) porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u slučaju da je korisnik porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a, te ima pravo na odbitak pretporeza,
- f) drugi porezi te propisane naknade i doprinosi,
- g) kamate,
- h) rabljena mehanizacija, strojevi, oprema i gospodarska vozila,
- i) rekonstrukcija i modernizacija postojećih sustava za navodnjavanje,
- j) svi troškovi održavanja/zamjene i amortizacije,
- k) troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što su marža davatelja leasinga, troškovi kredita i refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- l) troškovi vlastitog rada,
- m) operativni troškovi,
- n) troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za potporu, osim općih troškova kupnje zemljišta, ali ne prije 1. siječnja 2023. godine,
- o) nepredviđeni radovi u gradnji i ostali nepredviđeni troškovi,
- p) plaće i druge naknade stalno zaposlenih djelatnika korisnika,
- r) novčane kazne, financijske kazne i troškovi sudskih postupka,
- s) plaćanje u gotovini,
- t) neodobreni troškovi.

Dodjela potpore provodi se na temelju otvorenog natječaja. Natječaj je javno objavljeni poziv na podnošenje zahtjeva za potporu unutar jedne intervencije, a sastoji se od teksta natječaja te priloga i obrazaca. Natječaj objavljuje i provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju .

9. Zaključak

Budući da u Zadarskoj županiji, , na području Vranskog jezera postoji poljoprivredna proizvodnja (povrtlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i maslinarstvo), koja bi se značajno unaprijedila izradom novih sustava navodnjavanja, da postoji izražen interes krajnjih korisnika za izradom sustava javnog

navodnjavanja (unutar granice obuhvata SJN Vransko polje najveći korisnik je „Vrana“ sa 641 ha, dok na ostale poljoprivredne proizvođače otpada oko 775 ha), da je Nacionalnim projektom navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAPNAV-om) prostor Vranskog jezera definiran kao jedan od strateških projekata navodnjavanja, da su izrađeni i novelirani potrebni pripremni dokumenti za realizaciju sustava navodnjavanja, da je izrađena i prihvaćena Studija utjecaja na okoliš i prirodu SN Vransko Polje predlaže se prihvaćanje Programa gradnje sustava javnih navodnjavanja Zadarske županije.

DIREKTOR:

Siniša Domić, struč.spec.ing.aedif.

